

ISKRA COMMERCE, LJUBLJANA

Izvoz Iskre na področje SEV

Poleg številnih držav, v katere izvažamo naše podjetje svoje izdelke, smo se, če lahko temu tako rečemo, trdno vsidrali tudi v SEV — to je svetu za medsebojno ekonomsko pomoč. To gospodarsko in tehnično telo je bilo ustanovljeno pred 25 leti ter vključuje socialistične dežele Evrope, Kubo in Mongolijo.

Glavna naloga SEV je specializacija in racionalizacija proizvodnih zmogljivosti ter gospodarsko povezovanje z doseganjem optimalnih učinkov. V četrstoletnem obdobju je ta organ dosegel pomembne uspehe.

Jugoslavija ni stalna članica SEV, pač pa ima položaj opazovalke in s tem možnost udeležbe na raznih zasedanjih, kjer postavljajo planske zadolžitve, rešujejo tehnična in ekonomska vprašanja ter drugo problematiko. V okviru sporazumov — dvostranskih — ki jih je Jugoslavija sklenila ali pa jih še sklepa s posameznimi državami te skupnosti, sestavljajo blagovne liste za uvoz in izvoz, ki so osnova za pridobitev ustreznih izvoznih oz. uvoznih dovoljenj.

ZP Iskra se je vključilo v to tržišče še pred letom 1960, vendar so prvi vidnejši rezultati prišli šele leta 1968. Takrat je predstavljal izvoz v SEV že četrtno celotnega izvoza Iskre. V naslednjem 5-letnem obdobju smo dosegli med 20 in 22 % izvoza, kar je slo na račun izredne konjunkturo na koncu računov trgovišč. Za obdobje 1977 predvidevamo 40% letno rast izvoza. Če se bodo ta predvidevanja uresničila, bomo čez nekaj let izvozili v vzhodnoevropske države ter Kubo in Mongolijo že tretjino naše proizvodnje, namenjene za izvoz.

To, da prav v zadnjih letih žanjemo takšne uspehe, gre v precejšnji meri pripisati tudi prizadevnosti sektorja za izvoz v SEV pri Iskra-Commerce. Ta oddelek vodi Marjan Japelj. Z njim smo se tudi pogovarjali o Iskrinih uspehih pri izvozu ter nadaljnjih možnostih.

Dosedanje izkušnje kažejo, da so trajne in uspešne le tiste oblike sodelovanja, ki vključujejo kooperacije, specializacije in komercialno tehnično sodelovanje na osnovi reciprocitete. Te oblike sodelovanja že sedaj predstavljajo 75 % celotne izmenjave, so pa tudi perspektivno najugodnejše, saj jih sklepamo za večletno obdobje.

Marjan Japelj je vodja oddelka Iskra Commerce za izvoz na področje SEV.

Sodelavci sektorja pri IC, to je sektorja za izvoz v SEV menijo, da se bo morala Iskra v naslednjem obdobju še bolj odpreti oz. povezati s tem tržiščem, saj je v primerjavi z drugimi podjetji elektro industrije v Jugoslaviji v zaostanku oz. v neenakopravnem položaju. Pri tem mislimo predvsem na zainteresiranost ter resnost pristopa do posameznih poslov s strani proizvodnih partnerjev. Povedati je treba, da smo morali lani odpovedati oz. stornirati za več kot 2 milijona \$

pogodb, predvsem s področja elektronskih komponent. To je vplivalo tudi na zmanjšanje naročil za letos in za prihodnje leto, gotovo pa bo negativno vplivalo tudi na prihodnje petletno obdobje od leta 1976 do leta 1980.

Po letu 1972 smo se odločili za razširitev Iskrine predstavniške mreže in sicer s tem, da smo ustanovili samostojna predstavništva v Varšavi, Berlinu in Bukarešti, poleg že obstoječih v Moskvi in Pragi. Podobno kot v zahodnem svetu sta tudi v državah SEV predpogoj za uspešno in dolgoročno plasiranje izdelkov potrebni stalna prisotnost na trgu in komercialno-tehnična obdelava trga. Zaradi specifičnosti asortimenta zahteva poleg komercialnega še tehnično usposobljen kader v zunanji trgovini.

Za obdobje do leta 1976 predvideva Iskra poleg razširitve že obstoječih izvoznih skupin izdelkov, tudi razširitev na dodatne panoge. Te naj bi bile naslednje:

- telekomunikacije (predvsem elektronske telefonske centrale)
- avtomatizacija (železniškega in cestnega prometa (engineering) avtomatizacija v industriji)
- zabavna elektronika in elementi
- merilna relejna in zaščitna tehnika
- električna ročna orodja
- električna oprema za motorna vozila
- široka potrošnja in komponente bele tehnike.

Ob zaključku tega našega zapisa o izvozu Iskrinih izdelkov v SEV naj še omenimo, da so trenutno v izdelavi blagovni fondih do leta 1977. Bili naj bi osnova za razpravo in dogovore s proizvodnimi organizacijami. Iskrina podjetja se bodo morala končno le dogovoriti za odločnejše in intenzivnejše vključevanje v blagovno menjavo z državami SEV.

Na Stegnah v Ljubljani se je v zadnjih letih Iskra že močno razmahnila. Dosedanjim tovarnam se bo pridružil nov obrat tovarne Aparati, oz. bolje pred dnevi se je začela gradnja novega obrata signalnih naprav, poleg že obstoječega objekta, ki ga ta obrat deli s tovarno orodij. Gradnjo novega obrata bomo v „Iskri“ sproti spremljali v sliki in besedi.

Iskra skrbi za kadre

Komisija za štipendije pri ZP Iskra je imela v petek, 16. avgusta, sejo, na kateri so razpravljali o samoupravnem sporazumu o štipendiranju v Iskri in sprejeli nove štipendiste na poletni razpis.

Gotovo je odgovorno delo, sklepati o bodočih strokovnjakih v gigantu, kakršen je Iskra, saj od teh bodočih kadrov mnogo pričakujejo.

ISKRA — ENGINEERING ZA AKUSTIKO, KRANJ

Uvozne omejitve prizadele proizvodnjo

V Engineeringu za akustiko imajo polne roke dela. Opremljajo progo od Šentilja do Kopra in velike športne dvorane, izdelujejo profesionalne naprave, novo opremo za pogorelo palačo Skenderijo v Sarajevu ter za športni in kulturni center v Banjaluki. Pri tem pa so deloma vezani na uvoz. Ta je postal zaradi najnovejših predpisov dokaj problematičen. Zelo težko je sedaj dobiti dovoljenja za glasbena reprodukcijska sredstva (razne magnetofone, gramofone, ipd.) Ta pa so neobhodno potrebna pri dopolnjevanju programa elektroakustike. Zato trenutno v oddelku za akustiko razmišljajo o proizvodnem sodelovanju s tujimi partnerji. Pri tem gre predvsem za izbiro najustrežnejšega.

Na domačem trgu komaj zadovoljujejo povpraševanje, srečujejo pa se tudi s čedalje močnejšo konkurenco. Zato trenutno (tudi zaradi pereglega problema pomanjkanja kadrov) še ne morejo intenzivneje razmišljati o prodoru na tuja tržišča, čeprav možnosti so.

V. B. R.

KF

ISKRA-APARATI, LJUBLJANA

V juliju zelo uspešni

Dinamični načrt proizvodnje smo v juliju presegli za dobro petino, saj je mesečni kazalnik skupne izpolnitve kar 120,57. S tako ugodnim obsegom proizvodnje smo popravili tudi kazalnik kumulativne izpolnitve, saj je le-ta obstal pri 99,28. Načrtovani obseg za potrebe domačega trga smo v mesecu izpolnili še ugodneje od skupnega povprečja, kazalnik je kar 133,25. Tudi kumulativni kazalnik je pozitiven, saj smo v sedmih mesecih leta naredili za 3,35 % več, kot smo predvidevali. V izvozu pa smo opravili v juliju le nekaj več od polovice načrtovanih nalog, kazalnik izpolnitve je 56,36 %. Kumulativni kazalnik pa je še vedno dokaj dober, saj je obstal pri 84,84. V dopustniških mesecih zaradi manjše aktivnosti partnerjev iz inozemstva vsako leto zasledimo takšno zmanjšanje obsega poslov, zato stanje po oceni iz dosedanjih izkušenj ni kritično.

Po posameznih skupinah izdelkov opazamo precej različno uspešnost pri izpolnjevanju načrtovanih nalog. V skupini stikalnih aparatov smo mesečni proizvodni načrt izpolnili le za 45,82 %, kar daje 75,37 % kumulativne. Načrtovani izvoz pa sploh nismo mogli opraviti, zato se je doslej pozitivni kazalnik kumulativne močno poslabšal in dosega ob koncu julija komaj 58,84 %. Osnovni vzrok nižje proizvodnje je bilo pomanjkanje sestavnih delov za tipkala iz uvoza. Kooperant iz DDR je namreč poslal pošiljko tako nesortirano, da je bila praktično neuporabna in smo jo mo-

rali zato v celoti reklamirati. Kot izgleda, ima proizvajalec težave z usvajanjem spremenjene tipe in to predvsem na področju plastike.

V skupini industrijskih elektronskih naprav je bila mesečna naloga za domači trg zelo dobro opravljena, saj je kazalnik izpolnitve 108,73, s tem pa smo malenkostno popravili tudi kazalnik kumulativne, ki je obstal pri 81,83. Pri proizvodnji za izvoz je bil v mesecu juliju tudi pri tej skupini močnejši izpad, saj smo po finančni vrednosti izpolnili komaj 27,76 % predvidenega obsega. Za prvih sedem mesecev leta pa je realizirano 66,6 % sprejetih obveznosti. Delni vzrok za zaostajanje je tudi pri teh napravah pomanjkanje reprodukcijskega gradiva, posebno pa kupljenih delov iz uvoza. Še občutnejše pa je bilo pomanjkanje proizvodnih kapacitet, saj smo potrebno število delavcev uspeli zaposliti šele proti koncu meseca.

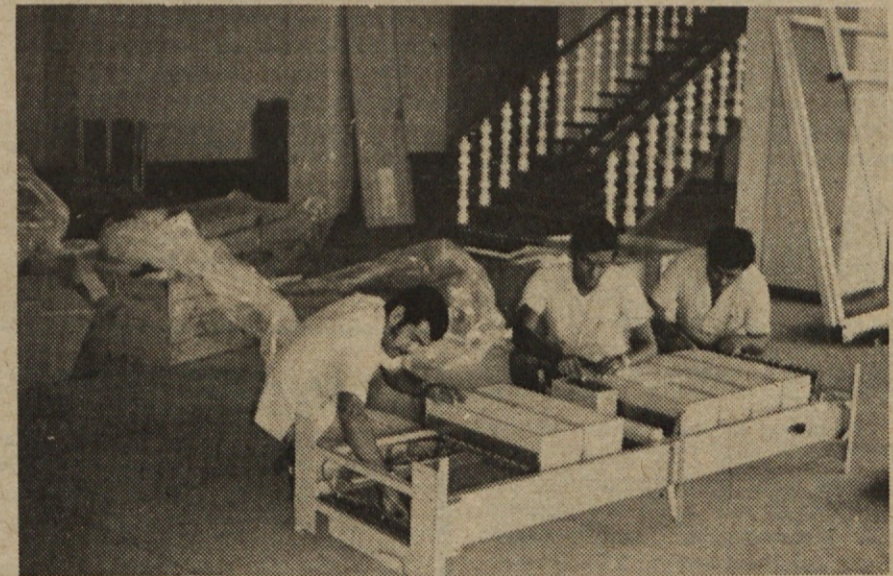
Na domačem tržišču smo dosegli izreden uspeh tudi v skupini zaščitnih relejev, elementov avtomatike in signalnih relejev ter naprav. Mesečni proizvodni načrt smo izpolnili s kazalnikom 142,93, zelo dober pa je tudi kazalnik kumulativne, saj dosega 105,47 %. Slabša pa je bila izpolnitev načrta v izvozu, saj smo dosegli le 65,38 % načrtovanega obsega za mesec julij, s tem pa 89,54 %. Kljub zaostanku je izvoz v tej skupini najugodnejše izpolnjen, čeprav je ta skupina po svoji udeležbi v strukturi načrta najmočnejša. Uspeh pri izpolnitvi načrta za domače tržišče je del-

no posledica preusmeritve proizvodnje na to tržišče, ker so dopustniški meseci, kot smo že omenili, za izvozne posle običajno bolj „sušni“. Delno so k uspehu, ki je obračunan po finačnih kazalnikih, pripomogle tudi nove cene, katere so začele veljati v zadnji dekadi meseca. Vendar ne smemo obiti tudi visokega fizičnega obsega proizvodnje, zlasti v obratu Dobropolje, ki je tudi bistveno pripomogel k dobri mesečni izpolnitvi. Če bomo tako uspešni tudi v avgustu, bomo kumulativno v celoti že zagotovo presegli.

Pri rezervnih delih — kot običajno — je kazalnik mesečne izpolnitve zelo visok, saj je kar 229,34. Na dokaj stalno ugodno izpolnjevanje načrta v skraj vseh letošnjih mesecih leta pri tej skupini kaže tudi kumulativni kazalnik, ki je z julijem 408,1 %. S tem je povečana tudi udeležba v strukturi, saj dosega že 2,7 %.

Ob zaključku tega poročila naj omenimo še bistvene naloge, ki jih moramo v dopustniških mesecih opraviti, če bomo hoteli v zadnjem obdobju leta nadaljevati uspešno izpolnjevanje načrta. Ob nižjem načrtu montaž ne bi smeli zmanjševati proizvodnje sestavnih delov, obenem pa bi morali obdržati na stalni ravni tudi kvaliteto in remont orodij ter tistih reprodukcijskih gradiv, ki jih v osnovnih delavnica predelujemo. S tem bi zagotovo omogočili uspešno rast obsega finalizacije v zaključnem obdobju leta.

H.

Ta fotografija je prepotovala dolgo pot. Prav iz daljnje Venezuele nam jo je poslal direktor Iskrinega predstavništva v Caracasu, Smiljan Pečjak in kaže začetek montaže naše telefonske centrale PABX 100 C 10/100/10 v Banco del Desarrollo, v mestu Barquisimeto, glavnem mestu države Lara, kjer naj bi bila predvidoma zgrajena tudi tovarna električnih števec Iskra v Venezueli. Banco del Desarrollo, ki je največja lokalna banka v tem mestu s 300.000 prebivalci, je za svoje podružnice naročila skupno tri takšne telefonske centrale. Foto: S. P.

Sprejeti programi za nadaljnje delo mladinskih aktivov

Občinsko konferenco ZMS Kranj je 14. avgusta obiskala delegacija članov sekretariata predsedstva Republiške konference ZMS, ki jo je vodil sekretar RK ZMS Zdenko Mali.

V zadnjem času se taki in podobni obiski vrstijo po vsej Sloveniji. Njihov namen je, da dobimo jasno sliko o tem, koliko je na delovanje ZMS vplivala 3. konferenca ZKJ, posebno v manjših delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih; kjer smo ustanavljali nove aktivne.

Pomemben v tem obdobju je bil tudi sprejem nove ustave SFRJ in SRS, s tem pa tudi raznih statutov, prehodov na delegatski sistem in volitve ter vsekakor priprave na reorganizacijo, oziroma na 9. kongres ZSMS.

Ze ob 8. uri zjutraj je bil po programu na vrsti obisk predstavnikov MA Elektromehanike v TOZD Telekomunikacije na Laborah. Naše goste je v imenu Konference ZSMS Elektromehanike pozdravil predsednik Andrej Lapanja:

„Za nami je obdobje, v katerem so bile začrtane in ustvarjene mnoge spremembe tako v organizaciji Zveze mladine v delovni organizaciji kot tudi v sami delovni organizaciji, občini, republikah in federaciji. V preteklem obdobju so nastale korenite spremembe v organiziranosti delovne organizacije. Iz obratov so nastale TOZD, iz tovarn DO.

Izdelana sta bila osnutka ustave SFRJ in SRS ter bila posredovana v pregled in pretres med delovne ljudi. Tako je trud vodstva in delovnih ljudi Jugoslavije obrodil sad. Sprejeti sta bili nova zvezna in republiška ustava, ki sta dokončno prekinili s starim načinom organiziranosti in postavili temelje novi ureditvi, katere bistvo je neposredno odločanje delovnih ljudi o vsem, kar so ustvarili in kar jim je neodtujljivo. Jasno je, da se je tudi ZM v Elektromehaniki že dokaj dobro vpeljala v novo delovanje – to je neposredno delavsko samoupravljanje iz baze nazven. Trudili smo se, da smo naše mladinke in mladince vključili v čim širši krog vseh družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov.

V vsaki TOZD imamo aktiv mladih. Le na tak način se lahko spoznajo med seboj in laže uresničujemo svoje interese ter zastavljene družbene cilje, vzporedno s tem pa tudi interese, ki so vezani na celotno družbo.

Delo aktiva mladih delavcev pri Občinski konferenci ZMS Kranj je obrodilo prve uspehe. Pokazalo se je, da se moramo mladi v TOZD zavedati možnosti svojega vpliva na vsa dogajanja v ZM, sindikatu in s tem v celotni družbi.

Sodobna proizvodnja je zahtevna in zato se moramo neneno organizirano izobraževati. Tu pa so prisotni interesi vseh naših delavcev, mlajših in starejših. Mladi delavci smo enakopravni ostalim v vseh ozirih: smo sestavni del delavskega razreda, kjer je pravica človeka kot posameznika in kot člana delovne skupnosti, da uživa sadove svojega dela pa tudi materialnega napredka družbene skupnosti, po načelu: vsak po svojih sposobnostih – vsakemu po njegovem delu.

Menim, da je naša mladinska organizacija dovolj močna in njeno članstvo dovolj zrelo, da ima lahko zadosten vpliv na razne politične odločitve, tako n.pr. pri razdeljevanju stanovanj.

Kar se tiče sodelovanja med DPO v naši delovni organizaciji, je slika dokaj zadovoljiva. Lahko se pohvalimo, da je osnovna organizacija ZK naše DO vedno v stiku z MA in mu tudi vedno pomaga. Skupaj rešujemo mnoge naloge in probleme ter razpravljamo o novih članih ZK. Skupaj prirejamo tudi izobraževalne seminarje, ki so nam v zadnjem času res lepo uspeli, saj so bili prisotni s programi zadovoljni. V zadnjem času se kaže tudi boljše sodelovanje s sindikatom, s katerim v preteklem obdobju nismo bili najbolj zadovoljni. Za skupne akcije pa se dogovarjamo na političnem aktivu Elektromehanike.

Že od nekdaj (verjetno pa bo tako tudi v prihodnje) smo pričrta enemu največjih problemov delovanja ZMS, t.j. veliki fluktuaciji članstva. Razlogi so dokaj različni: Odhod v JNA,

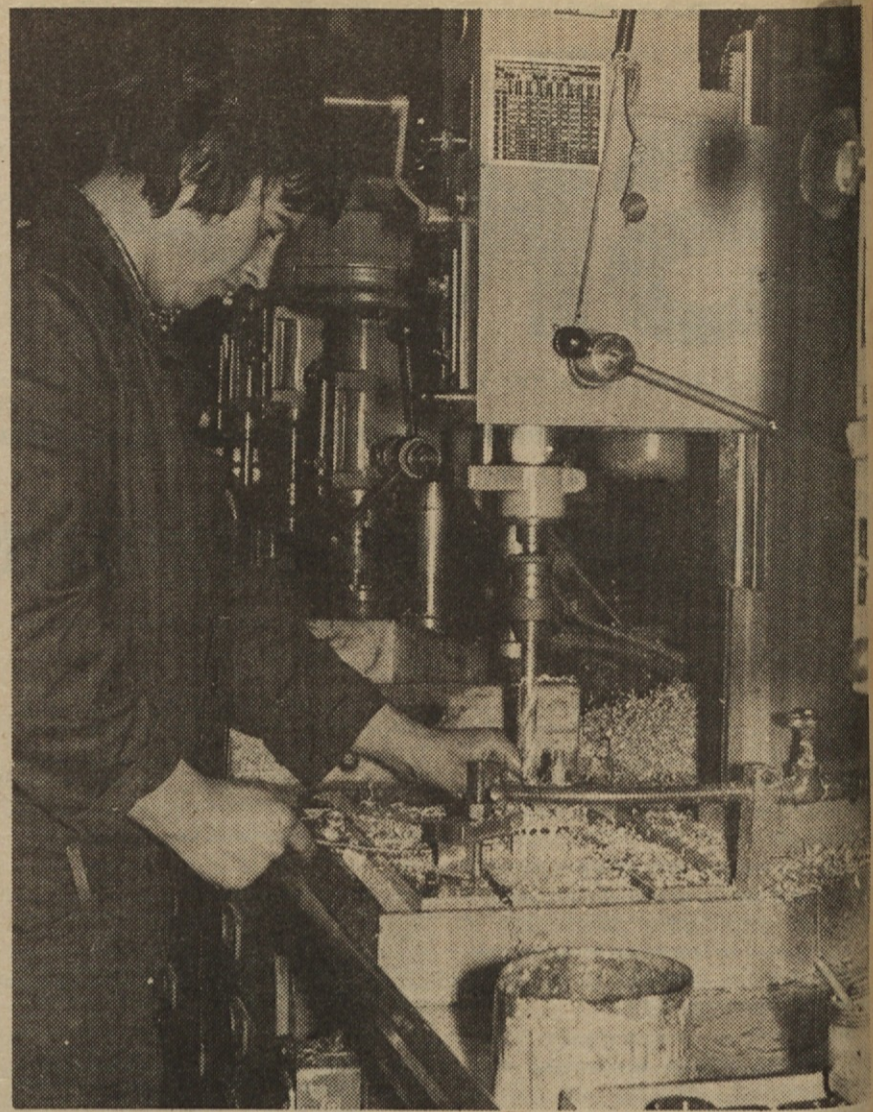
izredno šolanje, poroke, prenehanje delovnega razmerja ipd. Druga težava je bila zapuščanje delovnega mesta zaradi nujne prisotnosti mladih na raznih sestankih. Na to so vodje in mojstri gledali postrani. To je bilo še toliko laže spričo mladosti prizadetih. Ta problem smo rešili tako, da se vsa aktivnost odvija v prostem času in moramo se pohvaliti, da je rezultat ugoden. Tudi obiski so zadovoljivi. Zavedali smo se namreč, da moramo v prvi vrsti delati, šele potem lahko o čem odločamo in se tudi kdaj pozabavamo.“

Ob koncu je Andrej Lapanja omenil razvejano dejavnost mladinske organizacije. Ta je obravnavala statut ZSMJ in ZSMS ter sodelovala pri obravnavi resolucije o nadaljnji vlogi ter v akcijah ZSMS pri izgradnji samoupravne socialistične družbe. Pri tem so se njeni člani zavedali nepopolnosti in nedorečenosti predloženih dokumentov ter se trudili pri njihovem sooblikovanju. V ta namen so osnovali tudi posebno komisijo. Pri nadaljnji usmeritvi se bodo opirali na izhodišča 7. kongresa ZKS in X. kongresa ZKJ pri uresničevanju nove ustave.

Programi posameznih komisij – še posebno idejnopolične – MA Elektromehanike so vzbudili veliko zanimanje gostov. Isto lahko rečemo tudi za priprave in obravnavo statuta ZSMS in ZSMJ ter resolucije ZSMS.

Gostje in predstavniki MA Elektromehanike so podrobno obravnavali še druga področja dela mladinske organizacije.

Lac

Iskrina tovarna industrijske opreme (TIO) Lesce se letos srečuje z dokajšnjo konjunkturo na tržišču, škoda le, da so njihove zmogljivosti premajhne. Če bodo dobili ustrezne kredite za moderno opremo, bodo dokaj povečali proizvodnjo. Na sliki: BRANE MULEJ, ključavničar, se je v teku dveh let, kar je zaposlen v tovarni, že temeljito življal v natančno delo, ki ga zahtevajo izdelki tovarne TIO.

ISKRINA POSLOVNA HIŠA TIK PRED DOGRADITVIJO

PPC – centralni živec Iskre

V Iskrini poslovni stavbi na Trgu revolucije v Ljubljani potekajo zaključna dela. Da bi naše bralce kar se da najbolj objektivno in najbolj podrobno seznanili s to Iskrino stolpnico, ki je vsekakor velika pridobitev našega podjetja, smo se pogovarjali z vodilnimi predstavniki Službe za zgraditev poslovno projektivnega centra – direktorjem Marijanom Strausom in drugimi.

Nakup in graditev poslovne stavbe je narekovalo več faktorjev, med njimi naj opozorimo predvsem na tiste najpomembnejše.

Iskra je morala kupiti ali pa zgraditi poslopje, v katerem bi zainteresirani kupci našli vse, prišli na določeno mesto in se tam dogovorili o poslih. Dosegli niso bili redki primeri, da je kupec, pa naj bo posameznik ali veletrgovina, taval z enega konca Ljubljane na drugi. Telefonsko centralo je kupoval na Miklošičevi cesti, televizorje v Šiški, spet kaj drugega na Viču itd. Z vselitvijo v novo poslovno hišo bo kupcu Iskrinih izdelkov vse to prizanešeno, saj se bo lahko na enem mestu, v eni hiši sestal s katerimkoli prodajnim referentom ali s strokovnjaki, ki poznajo dejavnost vseh Iskrinih temeljnih organizacij združenega dela.

DOPIŠUJTE V ISKRO

FOTOGRAFIRANJE NA TEMO MLADOST

Republiška konferenca Zveze mladine Slovenije je razpisala natečaj za najboljše fotografije na temo MLADOST. Razpis je RK ZMS pripravila v sodelovanju s Foto-kino zvezo Slovenije v počastitev 9. kongresa ZSMS.

Natečaj je lepa priložnost tudi za vas mlade fotografe v ZP Iskra, da pokažete svoje najboljše posnetke širši javnosti. Sodelujete lahko vsi! Fotografije formata 30 x 40 lahko pošljete do 10. septembra na Foto-kino zvezo Slovenije, Lepi pot 6, 61000 Ljubljana. Na hrbtno stran fotografije napišite: naslov fotografije, ime avtorja in letnico rojstva.

Fotografi – amaterji bodo razdeljeni v tri kategorije: od 15 do 19 let, od 20 do 25 let in starejši. Zato res lahko sodelujete prav vsi. Ne pozabite! Najboljše fotografije bodo nagrajene in razstavljene v Murski Soboti, 2., 3. in 4. oktobra 1974, v času kongresa slovenske mladine.

Morava 74 javlja

Pozdravljamo vse bralce glasila „Iskra“. Po nekaj dnevih bivanja v naselju X. kongresa ZKJ se vam oglašamo z novicami iz brigadirskega življenja.

Po dolgi in naporni vožnji z vlakom do Beograda in od tam naprej z avtobusom do Lomnice smo končno prispeli v brigadno naselje. Nahaja se nekje na sredi poti Kruševac – Jastrebac. Prvi dan smo porabili za nastanitve in spoznavanje naselja ter tovarnišev. Naselje razpolaga z devetimi paviljoni, namenjenimi nastanitvi brigadirjev. Vsaki brigadi pripada po

en blok. Paviljon sam pa ima po dve moški in eno žensko spalnico ter pisarno za štab brigade. V naselju je tudi moderno opremljena kuhinja z mizo, večje dvorane za družabne dejavnosti, knjižnica, razglasna postaja, učilnica in foto-laboratorij.

Vse brigade pričnejo z delom na različnih mestih bregov reke Morave ob 6,30. Delo samo ni tako težko, muči nas le strašna vročina in zelo slabo orodje. Na delovno mesto se vozimo z avtobusom približno eno uro. Ta čas pa nam hitro mineva, saj ne manjka pikrih šal z vseh strani. Kljub vsem tem težavam smo se že privadili delu, saj je ta akcija organizirana na prostovoljni osnovi.

Ob koncu še nekaj besed o prostem času. Po kosilu imamo brigadirji prost čas od 15. ure dalje. Lahko obiskujemo razne tečaje, česar se v veliki meri tudi poslužujemo. Na razpolago imamo tudi kino-dvorano, disco-klub in skromno urejeno točilnico, kjer si tešimo žejo z maligani v obliki piva.

Če pa komu primanjkuje denarja ali pa če je abstinent, si lahko gasi žejo z mineralno vodo, ki izvira v naselju samem.

To je le skromen opis našega brigadirskega življenja v Lomnici.

Brigadirski pozdrav vam pošilja
Jože Trančar – Pepe

Priprave na srečanje mladih v Bovcu

Mladina Iskre iz primorskega bazena se skrbno pripravlja na srečanje mladih, ki bo 14. septembra v Bovcu. Srečanje bo potekalo v campu, v primeru slabega vremena pa v hotelu Alp v Bovcu. Priprave potekajo nemoteno. Program se bo pričel ob 10. uri, ko se bosta zvrstila otvoritev in pozdravni govor. Sledil bo kulturni program, ki bo trajal od 10,30 do 12-ure. Nato bo na vrsti kosilo, ki bo trajalo do 15-ure. Družabne igre in prosta zabava s plesom bodo po programu trajale od 15. ure do 24-ure.

Primorski mladinci pričakujejo velik odziv – vsaj 1500 mladih iz Gorenja in Iskre. Pri organizaciji jim precej pomaga tudi sindikalna organizacija Avtoelektrike. Sredstva zanjo bodo dobili od koordinacijske konference ZP in soudeleženi mladinskih aktivov. Nekaj pa bodo prispevali tudi posamezniki.

V. B. R.

sprejel in potrdil delavski svet Iskra Commerce ter odobril centralni delavski svet ZP Iskra. Prišlo je do kupoprodajne pogodbe, do izdelave investicijskega elaborata in do ponovne oživitve gradbišča. Mandat za izdelavo so zaupali Iskra Commerce, ki je zato ustanovil investicijski sektor za dograditev.

Dela so praktično oživela marca leta 1972. V začetku je bilo precej težav zaradi spreminjanja višine stolpnice, zaradi finančnih sredstev, vse se je dražilo, prišlo pa je tudi do krajše ustavitve del.

Skelet je stal, širine in višine se ni dalo spreminjati, kljub temu pa je bilo opravljenih nekaj sprememb.

V razmeroma kratkem času – v približno pol tretjem letu – že lahko govorimo, da smo v sklepnem obdobju opremljanja poslovne hiše. Tudi selitev v ta lep in sodoben objekt je že na vidiku.

V začetku septembra bodo povabili vse pristojne inšpektorje za tehnični prevzem. Imeli pa so že več pregledov, katerih cilj je bil ta, da bi lahko sproti ugotavljali in odstranjevali morebitne pomanjkljivosti.

Uslužbenci Službe za zgraditev PPC poudarjajo, da bi dela potekala še hitreje, če ne bi imeli težav z dobavitelji notranje opreme in instalaterji. Hkrati še dodajajo, da želijo čimprej končati poslovno hišo ter prevzeti novo nalogo, to je zgraditev vhodnega objekta v stolpnico.

Vhodnega objekta v poslovno stavbo še niso zgradili in bo zaenkrat vhod le provizoričen. Stolpnica je samo prvi objekt in je zdaj le od Iskre odvisno, če bomo v prihodnjih letih v bližini centra gradili še kakšne druge objekte razen vhodnega. Projekt za vhodni objekt je že narejen in so že zaprosili za izdajo lokacijskega dovoljenja. V tem objektu bo vhod, prostor za receptorje, prostor za garderobe za stranke ter več govorilnic. Stranke namreč ne bodo imele vstopa v poslovno hišo, ampak se bodo lahko sešle s prodajnimi referenti in drugimi strokovnjaki v vhodnem objektu.

Z ozirom na velikost in organiziranost Združenega podjetja Iskra gotovo ne bi mogli najti primernejšega objekta kot je poslovna stavba, saj je izredno prostorna, hkrati pa stoji v najlepšem predelu Ljubljane. Glede lokacije naj navedemo hudomušne besede direktorja investicijskega sektorja Marijana Strausa, ki je dejal: „Smo sosedje skupščine SR Slovenije, Ljubljanske banke in policije. Kaj se hočete boljšega?“

Lado Drobč

Dejavnost Republiškega računskega centra

ZP Iskra je eden od ustanoviteljev Republiškega računskega centra, saj je skupaj s slovenskim Izvršnim svetom in Ljubljansko univerzo kupila računalnik CDC 3300. V obdobju po ustanovitvi je Iskra intenzivno koristila storitve RRC ter na področju avtomatske obdelave podatkov opravila veliko delo. Pri tem ima zasluge Iskrin Center za avtomatsko obdelavo podatkov, ki organizira, programira in koordinira delo na tem področju za vse združeno podjetje.

Nedvomno je bila investicija Iskre v ustanovitev Republiškega računskega centra pravilna in racionalna, saj si je tako na dokaj poceni način pridobila velike računalniške zmogljivosti. Republiški center hkrati omogoča s svojimi strokovnjaki normalno delovanje računalnika in opravljanje zastavljenih nalog.

Zaradi teh – obojestranskih – koristi smo zaprosili direktorja RRC dr. Desana Justina, da nam podrobneje opiše delovanje njihovega centra, njegovo povezanost z Iskro kot tudi načrte za delo v prihodnje.

„Kmalu po nakupu računalnika CDC 3300 se je izkazalo, da njegove zmogljivosti ne zadoščajo povečanim potrebam in zahtevam, zato se je kot alternativa pokazala možnost, da pridobimo nove partnerje in tako kupimo nov še večji računalnik, ki bi mo perspektivno zadoščal potrebam večjega števila organizacij. Ustanovitelji so se skupaj z raziskovalci Instituta Jožef Stefan odločili za to varianto in skupno z drugimi partnerji – Ljubljanskimi mlekarjami, GP Obnovo, Poslovnim združenjem gozdno-gospodarskih organizacij, Izobraževalno skupnostjo Slovenije, Skladom „Boriša Kidriča“ pri raziskovalni skupnosti, Klinično bolnico v Ljubljani, Republiško skupnostjo za ceste, Narodno banko in Državno založbo Slovenije – kupili velik računalnik CYBER 70.“

„Bi, prosim, našli nekaj prednosti tega velikega računalnika?“

„Nakup tega računalnika je gotovo velik korak naprej pri uvajanju sodobne tehnologije na področju računalništva pri nas. Hkrati je poučen primer prednosti integracije različnih organizacij združenega dela in združevanja njihovih sredstev, kar je omogočilo nakup tako velikega računalniškega sistema. Tega vsaka organizacija sama zase ne bi zmogla. Cyber 70 omogoča velik skok v kvaliteti obde-

lav. Poleg evidentiranja, na kar so omejeni majhni računalniki, omogoča ta računalnik prehod k analiziranju in celo k simuliranju. Omogoča tudi uporabo višjih programskih jezikov, v katerih je programiranje bistveno lažje, kot tudi velikih programskih paketov. To so izdelani skupki programov, ki jih je že moč uporabljati, pripraviti pa je treba le ustrezne podatke.“

„So še kakšne druge tehnične prednosti?“

„Seveda. Pri Cyber 70 je od vsega začetka poskrbljeno za zanesljivo delovanje, saj ima dve centralni enoti – če odpove ena, lahko druga še vedno nemoteno deluje. Prav tako so podvojene vse pomembnejše enote računalnika – čitalci, tiskalci, imamo 12 tiskovnih enot s po 37 milijoni znaki, dalje magnetno tračne enote, kar predstavlja poleg centralnega spomina s približno 650 milijoni znaka veliko možnost za obdelavo ogromnega števila podatkov. Pri tem računalniku je možno tako imenovano multiprocesiranje, t. j. hkratna obdelava večjega števila programov, kar pa ni možno pri majhnih računalnikih.“

„Kaj pa daljinski priključki – terminali?“

„Tudi terminali so ena od velikanskih prednosti tega računalnika. Z njimi je možno na daljavo izrabljati računalniške zmogljivosti. Lahko smo ponosni na obsežno mrežo terminalov, ki je že priključena na naš računalnik. Trenutno je priključenih 23 terminalov, ki se nahajajo širom Slovenije, vse več zanimanja pa je tudi že v drugih republikah.“

Velikanski računalnik deluje dve leti. Že zdaj je moč ugotoviti, da je ta integracija 12 podjetij na področju računalniških zmogljivosti pripeljala do izjemnega uspeha. Danes delajo na velikem računalniku že v treh izmenah, torej praktično 24 ur na dan, razen nedelj in praznikov. K tako veliki uporabi je največ prispevala omenjena terminalna mreža.

Na RRC poudarjajo, da se ne smejo ustaviti pri sedanjih zmogljivostih ter da jih je treba razširiti. S partnerji so se dogovorili, da bodo že septembra letos kupili nov hitri printer, ki bo poleg sedanjih dveh omogočil še kvalitetnejši tisk. Poleg tega bodo povečali računalniške zmogljivosti z dodatnimi 32 K spomina, do marca prihodnjega leta pa bodo dobili še štiri hitre

100-milijonske diske. Obe razširitvi bosta predvidoma povečali sedanje zmogljivosti računalnika za približno polovico.

To pa še ni vse.

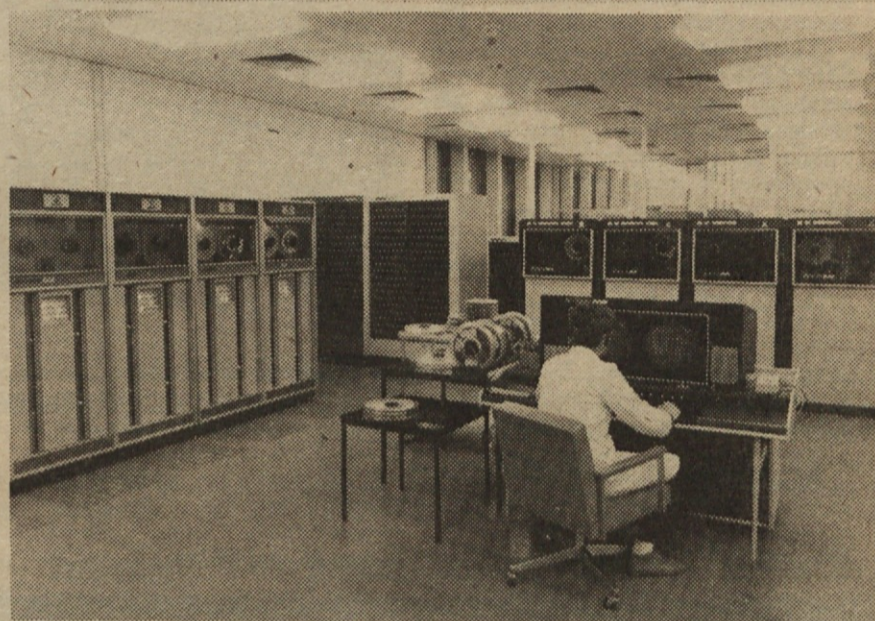
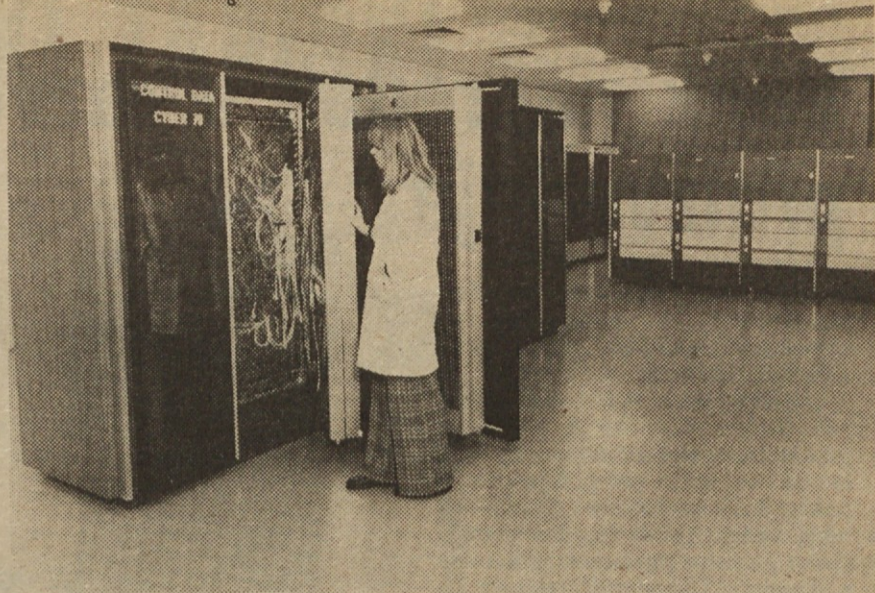
Pri tako hitrem povečanju uporabe računalnikov se na Centru zavzemajo že tudi za nakup drugega še večjega računalnika. Morda bi prišel v poštev še CYBER 172, ki bi povezan s sedanjim računalnikom predstavljal velikanse računalniške zmogljivosti. Ugodno bi bilo tudi to, da bi ga imeli nameščenega v istem prostoru kot CYBER 70.

Direktor RRC dr. Desan Justin je med našim pogovorom večkrat opozoril na nujnost razširitve sedanjega centra, ne pa na drobljenje računalniških zmogljivosti med posameznimi podjetji ali pa skupinami podjetij.

Pobarali smo ga tudi, kaj misli o tem, če bi bilo mogoče sedanji računalnik uporabiti za tako imenovano neposredno komuniciranje z računalnikom – za interaktivno delovanje. Odgovoril je, da je računalnik trenutno zaseden s tako imenovanimi „batch“ obdelavami in bi dodatno delovanje na interaktiven način predstavljalo veliko obremenitev za sedanjo konfiguracijo. Z razširitvijo zmogljivosti računalnika pa bodo že konec tega leta začeli z interaktivnim načinom dela. Še večje možnosti bi bile, če bi kupili drugi računalnik, ki bi lahko zadovoljil vsem bodočim potrebam uporabnikov velikih računalniških zmogljivosti v republici.

Kot zanimivost naj povemo, da je Cyber 70 po zmogljivostih največji v Sloveniji in med največjimi v Jugoslaviji.

Lado Drobež

Dva pogleda v Republiški računski center.

Delo sindikalne organizacije Elektromehanike do konca leta

S konstituiranjem v pričetku mandatne dobe v marcu 1973 si je sindikalni odbor našega podjetja začrtal delovni program, po katerem naj bi izvajal in sprejemal začrtane naloge. Dosedanje delo sindikata v podjetju je potekalo do sedaj več ali manj po programu, pravilno pa bi bilo, če si ogledamo še nekaj zastavljenih nalog, ki nas čakajo do konca letošnjega leta.

Izhodišča za naše delovanje bodo tudi v prihodnje podana s statutom in programskimi cilji, ki jih sprejemajo sindikati. Naša osnovna organizacija sindikata bo vedno sodelovala in posredovala sklepe organom, ki oblikujejo bodoče programe pri uveljavljanju in utrjevanju našega samoupravnega sistema, za učinkovito gospodarjenje in za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev delavcev. Pri izvajanju teh programov bomo morali paziti ne samo na doseg dolgoročnih ciljev, pač pa tudi na kratkoročne naloge, ki nas bodo na tej poti spremljale in vzpodbujale. Da pa bomo lahko aktivni pri zadanih nalogah, bomo morali tudi v prihodnje v vseh organih in akcijah imeti svoje predstavnike, ki bodo zastopali mnenja in stališča sindikatov, v korist delovnih ljudi. Predvsem se moramo zavedati, da bomo pri vseh akcijah poleg gospodarskega učinka pazili tudi na socialni razvoj in socialno varnost delavcev.

Organi sindikata bodo ob zaključku leta morali posvetiti mnogo več časa spoznavanju nastale gospodarske situacije v podjetju, kakor tudi v posameznih tovarnah. Na osnovi teh podatkov bomo morali pravočasno izoblikovati naša stališča in predloge ter jih koristno posredovati organom

upravljanja, zlasti glede oblikovanja in delitve dohodka. Posebno pozornost bo treba posvetiti gibaju nekaterih stroškov, cenam, izdelavi in prodaji izdelkov, tehnologiji in tudi boljši disciplini pri izrabi delovnega časa. Prezreti ne smemo tudi investicij, saj pri teh večkrat radi pozabljamo na tistega, ki ustvarja ustrezna sredstva.

Torej se bomo zavzemali za čim racionalnejše programiranje, organiziranje poslovanja, delitev osebnih dohodkov in nagrajevanje po delu ter posvečali skrb izobraževanju in socialni varnosti delovnega človeka.

S področja socialne politike in socialne varnosti članstva izhajajo naloge, ki jih lahko rešujemo sami in tiste, ki jih bomo izvajali v širšem družbenem okviru. Med najaktualnejše spada vsekakor oblikovanje osebnih dohodkov z najprimernejšo delitvijo. Pri osebnih dohodkih, katerih delitev je vedno problematična, bo potrebno širše sodelovanje med delovnimi organizacijami. V nasprotnem primeru se namreč lahko spet pojavi problem fluktuacije, vzporedno s tem pa tudi slabši izkoristek delovnih sredstev.

Vsekakor pa se moramo zavzemati za zvišanje najnižji osebni dohodek, tako da bi bil vsakemu od nas zagotovljen eksistenčni minimum in primerni življenjski pogoji.

Naslednje važno poglavje pri socialni politiki je izobraževanje – tako strokovno kot politično. Vsekakor se zavedamo, da so nam v sodobni produkciji ob modernih proizvodnih sredstvih potrebni strokovni kadri, saj le na tak način lahko dosežemo maksimalni izkoristek. Zato se bomo zavzemali za še boljši sistem organiziranja in financiranja izobraževanja.

Med pereče probleme pa sodi tudi

stanovanjski. Tega rešujemo na že ustaljen način, ki mu bomo poskušali dodati novosti in izkušnje iz preteklosti ter ga prilagoditi tako, da bi ta problem reševali čim laže in učinkovitejše.

Ker se naš kolektiv izredno hitro širi in je nova delovna sila predvsem mlajša, bomo v prihodnje morali posvečati nekoliko več pozornosti mladim delavcem.

Vse našteje naloge bomo v sindikalni organizaciji poskušali izvajati preko komisij v sodelovanju z IO in to preko socialne komisije, katere prva in trenutno najodgovornejša naloga bo organiziranje akcije „ozimnica“. Za to akcijo še nimamo dokončnega stališča.

Organizacijske spremembe, ki se vršijo na ravni sindikata, bo dokončno izpeljala organizacijska komisija na sindikalni konferenci v mesecu decembru. Pri novi organiziranosti sindikata na ravni podjetja velja načelo: v vsako TOZD vsaj ena osnovna organizacija sindikata. Vsaka osnovna organizacija sindikata bo v prihodnje delovala samostojno, medsebojno pa bodo organizacije povezane v konferenco kovinske in elektro industrije.

Vsaka osnovna organizacija sindikata v TOZD bo imela svoj proračun in bo samostojno razpolagala s sredstvi, torej bo v pričetku vsake mandatne dobe morala pripraviti predračun, po katerem bodo uporabljali sredstva. Vsekakor pa bodo skupne akcije, ki bodo potekale v celem podjetju, potekale preko konference, saj nikakor ne bo dopustno, da bi prišlo pri skupinskih akcijah do različnih stališč v istem podjetju. Finančne in administrativne posle bomo opravljali preko enotno organizirane službe na ravni konference, saj opravljanje takega dela v tolikšnem obsegu zahteva za to kvalificirano službo. Da bo vse delo potekalo v normalnem in pravilnem obsegu, bo v vsaki osnovni organizaciji sindikata organiziran izvršni odbor, nadzorni odbor, komisije in kot novost aktiv mladih delavcev.

Na področju rekreacije uspešno deluje športna komisija, ki skrbi za čim množičnejšo udeležbo na raznih športnih prireditvah. V jesenskem obdobju bodo organizirana razna tekmovanja v različnih disciplinah na občinskem nivoju, poleg tega pa bodo organizirana tudi tekmovanja v okviru podjetja.

Vsekakor ima v našem podjetju pomembno delo tudi kulturna komisija, ki združuje različne sekcije, v katerih se naši člani udeležujejo v raznih dejavnostih. Komisija bo tudi v prihodnje organizirala in sodelovala pri vseh kulturnih manifestacijah v okviru svojih možnosti. V. ŠARABON

Nova številka

Pred nedavnim je izšla prva številka 16. letnika Tehniških poročil industrije Iskra. Izdaja je v celoti namenjena napravam za usmerjene zveze FM-400, ki delajo na frekvenčnem področju od 370 do 430 MHz. V številki so v celoti podane lastnosti, tehnične značilnosti in možnosti uporabe te naprave, ki je nadvse sodobna tudi v svetovnem merilu.

Sestavke so prispevali sodelavci oddelka za usmerjene zveze v Iskrinem raziskovalnem inštitutu. Posebej velja opozoriti še na članek o zanesljivosti te naprave.

Druga številka Tehniških poročil je že v tisku, v celoti pa bo obravnavala tranzitno centralo Metaconta 10 c. Vsi članki razen enega opisujejo to centralo, le eden pa je namenjen računalniku ITT 3200, ki je del te telefonske centrale.

Tretja številka poročil, za katero so rokopiši prav tako že v tiskarni, bo pestrejša, v njej bodo namreč članki z različnih področij, med njimi tudi dva o centrali Metaconta 10 C.

Predvideno je, da bo 4. številka tega strokovnega in izredno ličnega časopisa – glavni urednik je France Mlakar – obravnavala Iskrine uspehe na področju avtomatizacije železnice. lad

tehniška poročila industrije iskra

1

leto XVI-74

elektronika
telekomunikacije
elektromehanika
avtomatika
elementi

I SKRA
Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko
K R A N J

objavlja
prosta delovna mesta:

1. SAMOSTOJNI ANALITIK II. V TOZD ŠTEVCI – oddelek TPP
2. SAMOSTOJNI KONTROLOR V TOZD ŠTEVCI – oddelek obdelovalnica
3. KORESPONDENT V TOZD ŠTEVCI – oddelek tehnična kontrola

POGOJI

Pod tč. 1.: srednja strokovna izborazba strojne ali elektro stroke s 6-letno prakso;

Pod tč. 2.: dokončana 3-letna poklicna šola kovinske stroke s 4-letno prakso;

Pod tč.3.: dokončana 2-letna administrativna šola s 6-letno prakso.

Pismene prijave pošljite do 13. septembra 1974 na kadrovski oddelek naše tovarne.

Velik napredek v razvoju proizvodnje

V Tovarni električnih merilnih instrumentov v Otočah so v razvojnem oddelku letos razvili naslednje proizvode:

DIGITALNA URA v dveh izvedbah (enostavni — ki jo je možno priključiti na električno omrežje — in kvarčni — to je poleg tega možno priključiti še na baterije). Na zaslonu takoj vidimo točen čas, kar pomeni veliko prednost pred navadnimi urami s kazalci. Uporabnost te ure je namenjena široki potrošnji.

ELEKTRONSKA DIGITALNA ŠTOPARICA — merilec kratkih časov natančno meri čas sklenjenega ali razklenjenega kontakta. Prirejena je za priključitev na omrežje 220 V. Njena uporabnost je mnogostranska tako v stikalni tehniki telefonije kot tudi v medicini, športu ter vseh drugih dejavnostih, kjer je merjenje točnega časa bistvenega pomena.

ELEKTRONSKI STROBOSKOP — naprava za merjenje števila obratov s pomočjo bliskovne cevi. Uporaben je v servisnih dejavnostih avtomobilske industrije oziroma povsod tam, kjer je potrebno ugotoviti število vrtljajev.

DIGIMER 2 — elektronski digitalni univerzalni instrument za merjenje napetosti, toka in upornosti z 32-mestnim digitalnim kazanjem.

Digitime 1.

industrijskega oblikovanja „ICSID — Box“ na kongresu Mednarodne zveze društev industrijskih oblikovalcev — ICSID, Kyoto, oktober 1973;

— diplomu za „Dobar dizajn“ — Dizajn centra Beograd na mednarodnem sejmu tehnike v Beogradu, maj 1974;

Letos je prejel za to svojo vrhunsko stvaritev njen avtor ing. arh. Marijan Gnamuš, strokovni sodelavec na oddelku za industrijsko oblikovanje v Iskra Commerceu, tudi nagrado Prešernovega sklada za industrijsko oblikovanje. Omenjeni digitalni instrumenti se namreč odlikujejo po vrsti konstrukcijskih novosti in pa po estetski zunanosti, kjer predstavlja digitalni zaslon še posebej izvirno zamisel. Pri tem je tov. Gnamuš v celoti upošteval tudi tehnološke in konstrukcijske zmožnosti Iskre za serijsko izdelavo omenjenih instrumentov. V največji meri pa se mu je posrečilo, da so tudi: enostavni, funkcionalni, ekonomični, priročni, skladni, izvirni in elegantni.

Izpopolnila se je skupina univerzalnih kazalnih instrumentov v ohišju S 7 A. Poleg že znanega UNIMERA 1 je v začetku letošnjega leta stekla proizvodnja UNIMERA 3, v pripravi pa je tudi proizvodnja prepotrebne UNIMERA 4

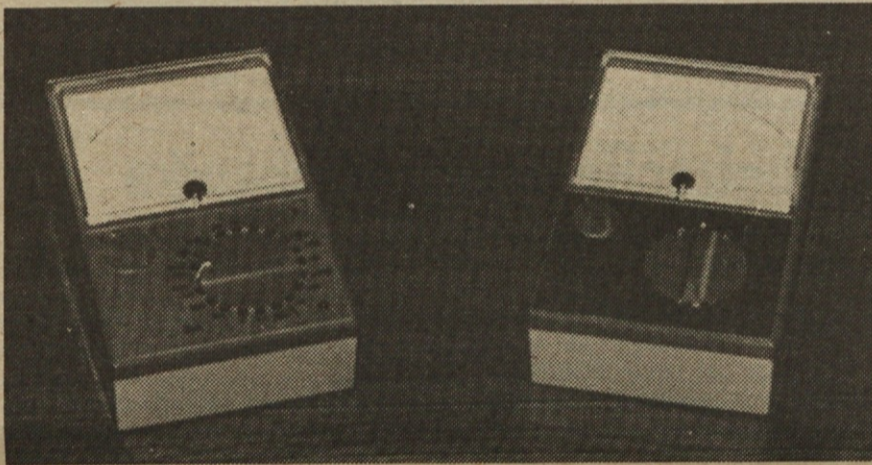
Medtem ko je UNIMER 3 primeren za uporabo v servisnih in elektro ter delavnicah za vzdrževanje, je UNIMER 4 tipični, jakotočni instrument za direktno merjenje toka do 30 A tako na enosmernem kot na izmeničnem področju.

UNIMER 20 je instrument za profesionalno rabo. Izredno precizno namreč meri tok, upornost in napetost.

Skupina temperaturnih regulatorjev ISKRATERM ima sondo — termo element za reguliranje temperature v območju od 20 C do 1200 C. Vgrajeni so v ohišje 72 x 72 mm ter 96 x 96 mm. Možnosti uporabe so pri strojih za brizganje duro in termoplastov, v gumarski in kemični industriji ter v metalurgiji.

Od novosti bi omenili še izboljšani MOTOMER in MERILNIK TEMPERATURE. Uporabljajo jih v centrih za testiranje avtomobilov in servisnih delavnicah.

V.B.R.

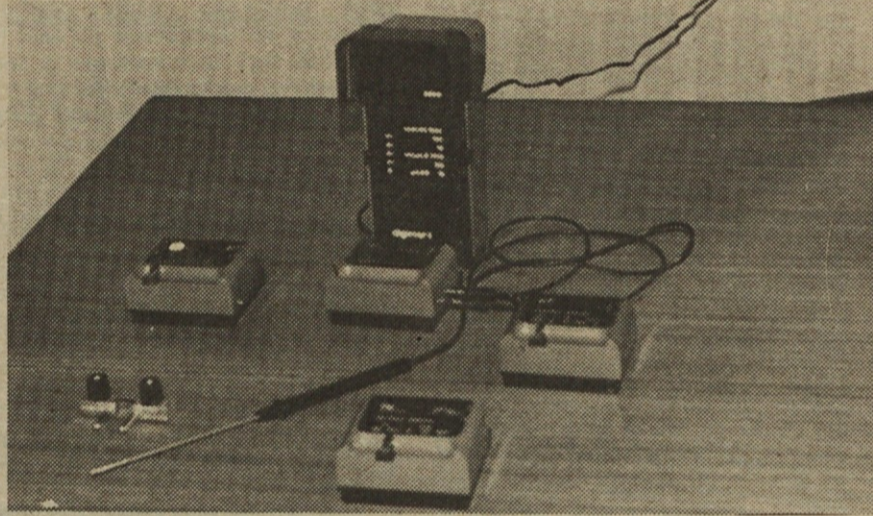
Univerzalni kazalčni instrument Unimer.

Instrument je možno napajati iz električnega omrežja ali baterij. Ima vgrajeno avtomatsko nastavitve ničle in 7 segmentni L E D display. S svojimi dodatki za testiranje tranzistorjev, merjenje frekvence, temperature in kapacitivnost so možnosti njegove uporabe izredno velike in raznovrstne.

DIGITALNI INSTRUMENTI ZA VGRADITEV V STIKALNE PLOŠČE v velikosti 48 x 96 mm. Trenutno so razvite inačice mV, mA, V in A meter. Instrumenti so uporabni v procesni tehniki v elektrogospodarstvu, laboratorijih ter povsod tam, kjer lahko nadomestijo kazalčne instrumente. Bistvena prednost teh digitalnih instrumentov pred klasičnimi kazalnimi je poleg digitalnega kazanja tudi v tem, da imajo izhod za priključek na elektronski računalnik računskega centra.

Vsi navedeni instrumenti so vgrajeni v enaka ohišja. Model tega ohišja je bil poleg izredne pozornosti deležen tudi večih oblikovalskih priznanj, med katerimi naj omenimo predvsem:

- častno pohvalo mednarodne žirije „BIO 5“, Ljubljana, april 1973;
- izbor „Die gute Industrieform 1973“ — IF 73, Hannover, april 1973;
- priznanje na razstavi

Elektronski digitalni instrument Digimer.

ISKRA—ELEKTROMECHANIKA

Kronika IGD

Industrijsko gasilsko društvo v Iskri—Elektromehaniki v Kranju zadnje mesece res pridno deluje. Nedvomno ima pri tem poleg drugih članov IGD precej zaslug zlasti novi poveljnik Čebašek Jože, ki se je z vso možno zavzetostjo lotil sprejete poveljniške dolžnosti. Gasilske vaje se redno vršijo vsak teden ali celo pogosteje.

Mednarodno gasilsko razstavo v Riedu v Avstriji so v dneh 21. do 22. maja letos obiskali tudi zastopniki našega Industrijskega gasilskega društva, in sicer predsednik Saje Ludvik, poveljnik Čebašek Jože in namestnik poveljnika Kremžar Tine. Pripovedujejo, da so na razstavi videli res vse, kar si je bilo v kratkem času mogoče ogledati, predvsem pa najmodernejšo sodobno gasilsko opremo in stroje.

V torek, 25. junija, so imeli „Iskrini“ gasilci ocenjevalne gasilske vaje, kakršnih je vsako leto nekaj predpisanih. Suha gasilska vaja za ocenjevanje se je vršila takoj po 14. uri na tovarniškem dvorišču na Savski loki, mokra vaja, ki je še bolj uspela, pa ob šestnajstih popoldne pred novo „Iskrino“ tovarno na Laborah. Gasilske vaje je ocenjeval zastopnik Občinske gasilske zveze Kranj Lukež Marjan, opazovali pa so jih tudi vodilni uslužbenci tovarne, ki so se prav tedaj zbirali na svoj delovni sestanek. Tudi od teh je bilo mimogrede slišati nekatere pohvalne pripombe, ki so razumljivo vzpodbujajoče vplivale na gasilce, ki so vaje izvajali.

Dne 1. julija smo pokopali Toneta Šemrla iz Stražišča. Bil je član gasilske organizacije 48 let in mnoga leta praporčak našega IGD. Huda bolezen ga je strla, čeprav je bil star šele 64 let in komaj štiri leta v pokoju. Pogreba se je udeležilo poleg „Iskrinih“ gasilcev tudi precejšnje število članov sosednjih gasilskih društev. Pf

Iz montaže asinhronskih elektromotorjev v Idriji.

PORTRETI ISKRAŠEV Franc Križnar

Kmalu bo minilo 20 let, odkar je v Iskro prišel Franc Križnar. V začetku je delal v rezkarni v Elektromehaniki kot delavec, potem pa v ročni delavnici. Bil je tudi terminar izdelkov. Kot izredni slušatelj je medtem zaključil tudi srednjo ekonomsko šolo. Sedaj že 15 let dela v nabavnem oddelku.

Franc Križnar pa je tudi nosilec partizanske spomenice 1941 in predsednik komisije aktiva Zveze borcev ZP Iskra.

„Organizacija Zveze borcev vključuje v svoje vrste v vseh TOZD trenutno vsaj 1200 članov. Po tovarnah obstajajo samostojni aktivni ZB, ki imajo tudi svoje komisije s predsedniki aktivov na čelu.

Pri ZP Iskra imamo predsedstvo aktivov ZP, ki ga sestavljajo predsedniki komisij ZB posameznih tovarn. Organizacija ZB je dokaj aktivna in dela v okviru statuta ZB NOV Slovenije. Njen program je v skladu s programi samoupravnih organov, sindikata in družbenopolitičnih organizacij ter obsega naslednje naloge: skrb za socialno in zdravstveno stanje nekdanjih borcev — tu so mišljeni občasni

sporazum o integraciji bo zelo koristen za obe ZP, če ga bomo izvajali in spoštovali z obeh strani.“

„IN KAKO GLEDATE NA DELO SINDIKATA TER DPO V ZP?“

„Kot predsednik ZB ZP sem hkrati član predsedstva sindikata. Po mojem mnenju je pod vodstvom predsednika sindikata Jožeta Čebele izredno delovno in ima dokajšnje besede. Vendar pa je v nekaterih večjih tovarnah preveč pod vplivom vodilnih ljudi. V upravnih odborih sindikata bi morali biti zastopani delavci iz neposredne proizvodnje bolj kot doslej.“

izredni zdravstveni pregledi članov, nadalje skrb za omogočanje letovanja socialno šibkih članov, obiski v bolnišnici ali na domu ob priliki daljše bolezni. Trudijo se tudi za to, da pomagajo socialno ogroženim članom dobiti ustrezna stanovanja. Razvijajo tradicije NOB ter se udeležujejo krajevnih, občinskih in republiških proslav ob obletnicah slavnih dni iz NOB — posebno pride to do izraza ob praznovanju dneva borca, ki je hkrati postal tudi dan Iskre.“

„KAKO PA OCENJUJETE DELO NABAVNE SLUŽBE?“

„Razveseljiva je ugotovitev, da je stanje zalog repromaterialov v skladiščih elektro in elektroizolacijskega materiala v Elektromehaniki v l. 1974 po planskih cenah pri bruto produktu 140 milijarde din približno enako kot pred 15 leti, pri 150 milijonih din bruto produkta Elektromehanike. Veseli me tudi, da zdaj marsikatero repromaterial, ki smo jih prej dobili iz uvoza, dobivamo od domačih proizvajalcev. Stara miselnost, da je dober le uvožen repromaterial, počasi izgineva. Napačno je mnenje, da so domači proizvajalci slabši od tujih. V SR Hrvatski, Srbiji, Makedoniji in BiH so v zadnjem času zrasle nove, moderne in velike tovarne, ki bi jih morali upoštevati bolj kot doslej. Kvaliteta njihovih izdelkov je namreč na ustrejni višini.

Z nekolikaj pomoči z naše strani v obliki strokovnega ter tehničnega sodelovanja bi lahko pri njih kupovali marsikatero izdelke, ki jih danes uvažamo za devize. Zanimivo je tudi to, da se naši ljudje iz tehničnih in razvojnih služb zelo malo trudijo, da bi našli in predpisali ustrezne materiale domače proizvodnje. Premalo zasledujejo proizvodne uspehe delovnih organizacij iz drugih republik in jih zato tudi premalo upoštevajo.“

„KAJ MENITE O INTEGRACIJI MED GORENJEV IN ISKRO?“

„Kot predstavnik DPO sem lani junija sodeloval pri prvih razgovorih o načrtovani integraciji. Menim, da je Gorenje dobro organizirana OZD s kvalitetno proizvodnjo, zavidljivo delovno disciplino in zelo uspešno ter prodorno poslovno politiko. Mi bi lahko v tem pogledu od njih marsikaj povzeli. Podpisami samoupravni

„KAJ MENITE O IZGRADNJI REKREACIJSKEGA CENTRA ZP ISKRA V NOVIGRADU?“

„Mislim, da bi 25.000-članski kolektiv ZP Iskra moral imeti neke večje počitniške zmogljivosti za rekreacijo zaposlenih. Komisija ZB ZP že tri leta podpira prizadevanja sindikata in počitniške skupnosti, da bi končno le zgradili ta center. Povedati pa je treba, da se nekateri vodilni po tovarnah temu več, ali manj upirajo. V preteklosti so počitniške domove Iskre v glavnem koristili oni sami. Danes pa, ko gre za delavce, se upirajo, saj njim samim ti domovi niso več potrebni!

Nedavno sprejeti dogovor v Velenju, da se mladinski delovni brigadi Iskre, ki bo s prostovoljnimi delom prispevala k pocenitvi in pospešitvi gradnje v Pineti, pridružio še brigadirji iz Gorenja, je dokaz, da je naša odločitev pravilna in umestna.“

„KAJ MENITE O DELU MLA-DINSKE ORGANIZACIJE V ZP ISKRA?“

„Menim, da je mladina aktivna in dovolj kritična do dogajanja v naši družbi in OZD. Mnenja, da je naša mladina slaba, odklanjamo. Menim, da je takšna, kakršni smo sami in kakor jo vzgajamo. Praktičantom pa, ki pridejo med počitnicami na delo v tovarne, bi se morale kadrovske službe in predpostavljene na delovnih mestih posvečati bolj kot doslej.“

„KAKŠEN SE VAM ZDI ODNOS NAŠIH DELAVCEV DO TOVARIŠEV IZ DRUGIH REPUBLIK?“

„Kot sodržavljane jih moramo obravnavati enakopravno in tovarniško. Sam jih poznam kot dobre in vestne delavce, ki skupaj z nami gradijo svoj današnji in jutrišnji dan. Želim in upam, da si je večina izmed njih v naši sredi uredila svoje bivanje, ustanovila družine ter našla svoj drugi dom.“

Franc Križnar zelo rad čita knjige s tematiko iz NOB, pa tudi leposlovje. Čolnari, plava in je navdušen gobar. Pri večjih delih pomaga bratu na kmetiji. Pozimi smuča. Zgodaj hodi spat in zgodaj vstaja. Alkohol, kave in cigaret se izogiba ter to svetuje tudi vsem iz mlajše generacije.

V. B. R.

Varstvo pri delu

V preteklih letih je bila v TOZD Vega dejavnost varstva pri delu dokaj zapostavljena zaradi znanih notranjih težav in pomanjkanja ustreznega strokovnega kadra. V letu 1973 pa je služba za varstvo pri delu ponovno zaživela in se takoj lotila konkretnih nalog za večjo varnost delavcev pri njihovem delu in za zagotovitev boljših pogojev dela.

Najprej smo si zadali nalogo urediti požarno varstvo, ker obstoječe naprave za gašenje začetnih požarov niso bile več v funkcionalnem stanju. Tudi število obstoječih gasilnih aparatov ni zadoščalo tako glede na število in velikost prostorov kakor tudi na vrsto tehnoloških postopkov pri katerih se uporabljajo lahko vnetljive tekočine. Zadali smo si nalogo, da v najkrajšem času, seveda odvisno od finančnih možnosti, nabavimo nove sodobne gasilne aparate. Nekaj smo jih že dobili in razmestili na ključne točke v tovarni, ostale pa pričakujemo v najkrajšem času. V pripravi je tudi predlog za ureditev zasilnih izhodov, ker stavba zaradi dolgih hodnikov nima zasilnih izhodov v slučaju požara. Pričeli smo s poučevanjem delavcev o preventivnih ukrepih in tehniki gašenja. To poučevanje se bo v jeseni nadaljevalo.

Nadaljnja naloga službe za varstvo pri delu je bila skrb za izboljšanje delavnih pogojev delavcev. Z zdravstvenim zavodom se dogovarjamo o rednih zdravniških pregledih delavcev, ki delajo na zdravju škodljivih delavnih mestih. Takih delavnih mest je v našem TOZD precej, saj moramo pri delu uporabljati lahko hlapljive tekočine, smole, poleg tega pa uporabljamo tudi živo srebro in razne kemične snovi.

V letošnjem letu je Zavod za zdravstveno varstvo iz Maribora opravil ekološke meritve, s katerimi smo ugotovili dejanske pogoje dela na posameznih delovnih mestih. Na podlagi teh meritev smo delavcem določali dodatke na pogoje dela, kar

predstavlja določeno pridobitev v korist naših delavcev, ker doslej v naši delovni organizaciji takih ali podobnih vrst nagrajevanja ni bilo. Zaposlili smo tudi za priznanje benedicirane delavne dobe za steklopihače, kateri delajo za gorilniki, ki oddajajo veliko temperaturo, sam tehnološki postopek pa je tak, da zahteva še velike fizične napore. Na podlagi opravljenih ekoloških meritev bomo lahko bolj pravilno ukrepali bodisi pri pošiljanju delavcev na periodične zdravniške preglede, kakor tudi pri ukrepih za bolj varno delo.

Služba za varstvo pri delu je poskrbela za nekatere najnujnejše ukrepe za varstvo delavcev pri delu. Tako so bili v vseh oddelkih tovame označeni prehodi kateri morajo nujno ostati prosti. Na tovornem in osebnem dvigalu je bilo izvršeno generalno popravilo izdano s potrebnim ATESTOM. V oddelku optike so bile preurejene odsesovalne naprave, ki so bile prej hrupne in so motile delavce. Težave imamo z ureditvijo lakirnice, katera se nahaja v starih dotrajanih prostorih, kjer so nemogoči pogoji za normalno in varno delo. Uspeli smo vsaj toliko, da se bo v kratkem času pričelo z adaptacijo same stavbe, nabavo novih naprav, katere so istočasno tudi nujno potrebne za tehnološki proces in izpolnjevanje proizvodnega plana v prihodnjem letu.

V zimskem času so bila za grupi vodilnih delavcev in vodij delavnic organizirana predavanja o varstvu pri delu, ki so jih vodili strokovnjaki Elektromechanike. V jesenskem času pa bodo organizirana taka predavanja še za ostale grupe delavcev.

Služba za varstvo pri delu si bo še nadalje prizadevala za učinkovito sprotno reševanje perečih problemov s področja varstva pri delu ter za postopno sistematično rešitev vseh vprašanj s tega področja, ki se pojavljajo v naši delovni organizaciji. Jereb Tone

Kakovost in Iskra

V našem glasilu smo že precej pisali o vprašanih kakovosti Iskrinih izdelkov, tokrat pa objavljamo zanimiv prispevek o tem, kaj sploh je kakovost.

Odgovor na to vprašanje ni tako preprost, hkrati pa je treba povedati, da se na tisoče strokovnjakov v svetu ukvarja s tem vprašanjem. V najnovejšem času se je izkristalizirala definicija, ki sta jo sprejeli Ameriško združenje za nadzorovanje kakovosti in Evropska organizacija za nadzorovanje kakovosti. Ta definicija pravi, da kakovost združuje vse lastnosti in značilnosti izdelka ali storitve, ki opredeljuje njegovo sposobnost, da izpolni določeno potrebo oz. določeno zahtevo. Tej definiciji je podobna tudi tista, ki jo je sprejela Mednarodna organizacija za standardizacijo.

Skupno vsem tem opredelitvam je to — kaj smo za osnovo kakovosti postavili ali točneje — kakšne zahteve smo postavili in čemu mora izdelek ustrezati. Če tem zahtevam in potrebam ustreza, pravimo, da je izdelek kakovosten, če pa ne, da je slab. Za kakovost pa moramo seveda tudi imeti objektivna merila. Nikoli se ne smemo ravnati po nekem občutku, pač pa moramo izdelke nenehno preizkušati in jih zboljševati.

Da definicija kakovosti ni tako enostavna, zgovorno opozarja tudi naslednji zanimiv primer, ki je naveden v najnovejši francoski literaturi. Ta primer piše o avtomobilu vrste Spaček in znani limuzini Rolls-Royce ter primerja njuno kakovost. Oba morata v celoti izpolniti vse varnostne zahteve. Proizvajalec Spačka je vgradil v svoje vozilo najnujnejše dele, ki so potrebni za vožnjo — temu ustreza pa je tudi Spačkova cena. Proizvajalec Rolls-Royca ni skoparil pri motorju, karoseriji, opremlitvi in drugem, zato je ta avto tudi temu primerno drag. Zdaj pa smo prišli h kakovosti. Če Rolls-Royce ne bi ustrezal tistim zahtevam, ki jih je proizvajalec v svojih deklaracijah navedel, bi seveda tudi to angleško vozilo ne moglo veljati za kakovostno ali pa drugače: če Spaček ustreza vsem normam, ki jih je proizvajalec navedel v prodajnem seznamu, je pač to vozilo kakovostno.

Upajmo, da ta primerjava med Spačkom in Rolls-Roycem ni prizadela nobenega Iskraša, ali pa kakega drugega bralca, saj vsi dobro vemo, da je Spaček za naše razmere izredno dobro vozilo, nekoliko manj pa glede udobja za naš žep.

lad

Neuvaino je oasei v pokoj Stanislav Balant. V Iskri-Elektromechaniki — ERO je delal 25 let na istem delovnem mestu — v pripravi poskusnih izdelkov. Za darila in podarjeno cvetje ob upokojitvi se vsem sodelavcem prirčno zahvaljuje (stoji s. z desne). Foto: V. B. R.

POČITNIŠKI ZAPISKI

V prejšnji številki smo pisali o letošnjem počitnikovanju v našem domu v Trenti, danes pa smo nekaj prostora posvetili še domu v Poreču in našem kampu na Dugem otoku, kjer se je kljub sicer skromnim zmogljivostim, v letošnji počitniški sezoni zvrstilo kar lepo število članov naših kolektivov in njihovih družin.

To je letošnja „posadka“ našega počitniškega doma v Poreču, ki dobro opravlja svoje naloge.

Najprej letovanje v Poreču! Tako kot vsako leto doslej je osrednje zanimanje Iskrašev veljalo našemu domu v Poreču. Zelo številne prijave kažejo, da je Poreč dokaj priljubljen in zato je bilo pač ob pičlem številu ležišč v samem domu, spet treba najeti dolgo vrsto zasebnih sob, da so bili vsaj približno „potrošani“ vsi tisti, ki jih je za dopust vlekle edino sem.

„Komando“ v domu je spet imel preizkušeni in prekaljeni upravnik Stane Fortuna, le da je letos svojo posadko še bolje obvladal. Delo v času počitniške sezone je organiziral tako, da nihče izmed članov ekipe ni delal prek normalnega delovnega časa, a je bilo kljub temu vselej vse tako kot je treba.

Osnovno vprašanje — vprašanje hrane, njene kakovosti, okusnosti in končno tudi količine, je bilo kljub nekaterim problemom z nabavo, ugodno rešeno, saj si je za to prizadevala kuharica s svojimi pomočnicami. Velja, da so bili malone vsi v tem pogledu zadovoljni, razen morda nekaterih redkih posameznikov, ki so pač izraziti zahtevneži, ali pa že kar „profesionalni“ nergači.

Tudi ostalo osebje doma je v to, da bi se gostje tu kar najbolje počutili, vložilo vse svoje napore. In ne zaman, saj je bilo zadovoljstvo gostov na višini. S terase pred domom, ki je bila zlasti ob večerih nabito polna domačih in tujih sladokuscev za dobrote z žara, je vse tedne prijetno in vabeče dišalo. Ob žaru je bil spet Tone, ki je scvril dobršno mero raznovrstnih dobrot.

Kako je bilo v posamezni izmeni sicer ne vem podrobnosti, toda dom sem obiskal prav na dan, ko je odhajala „stara“ in prihajala nova izmena. Odhajajočim sem zastavil nekaj vprašanj o njihovem letovanju, počutju in zadovoljstvu, a moram reči, da so se vsi pohvalili, kar je najbrž najlepše priznanje kolektivu doma, ki prav te dni gosti predzadnjo letošnjo skupino naših letovalcev. Seveda ni več predzadnja izmena tako številna, kot so bile prejšnje, zato je tudi nekaj članov letošnje „posadke“ v poreškem domu že odšlo domov.

Zž pred začetkom počitniške sezone smo na kratko poročali o nekaterih izpopolnitvah v našem kampu na Dugem otoku. Dobrodošle so in zadovoljstvo letošnjih gostov naj bo Počitniški skupnosti vodilo pri tem, da bo skušala na Dugem otoku po danih možnostih še naprej poskrbeti za kakšno izboljšanje, saj kraj, kakršen je Dugi otok, kljub malo večji oddaljenosti od Slovenije, po svojih lepotah to povsem zasluži. Zlasti je želeli, da bi bolje poskrbeli za zanesljiv agregat, saj je elektrika tu več kot potrebna. Več sreče pa bi bilo vsekakor treba imeti tudi pri izbiri človeka, ki bi zares znal skrbeti za vse te naprave v kampu.

V teku glavne sezone, ko je bilo v kampu blizu dvesto oseb hkrati, je bilo vsekakor dovolj dela, skrbi in problemov. Toda kuharica, njene pomočnice in v dobrušni meri tudi stredo osebje, so se zares potrudili, da bi bilo zadovoljstvo gostov čim boljše. Mile v „šanku“ je bil neutrudljiv „zalivalec“ žeje gostov, čeprav je včasih robantil,

Tudi na Dugem otoku, kjer je preskrba veliko težja kot seveda kje drugje na kopnem, so bili gosti s hrano zadovoljni, saj je bila okusna in zadostna, čeprav vselej morda ne povsem po volji slehememu letovalcu.

Popolnega zadovoljstva pa tako ni moč doseči, zato naj obvelja ugotovitev, da od gostov posebnega trpljenja le ni nihče imel, razen seveda, če ni bil preveč agilni pri plavanju in sončenju.

Prav tako kot iz Poreča, sem se z Dugega otoka vozil z odhajajočo izmeno. Napasti sem skušal svoj „firbec“ ob tem, kako so bili odhajajoči zadovoljni z letovanjem. Največ pohval je bilo slišati prav od tistih, ki so bili to pot prvič na Dugem otoku, kdor pa je bil tu že kdaj prej, je pa že tako „zastrupljen“ in je njegovo zadovoljstvo jasno, če ne se sicer prav gotovo ne bi več vračal.

Ob vsem tem le še nasvet Počitniški skupnosti. Povečano zanimanje za letovanje na Dugem otoku je dokaz več, da je potrebno in vredno v kamp na Dugem otoku vložiti še kak dinar, ga izboljšati, morda razširiti, izpopolniti. Vse to pa tembolj, ker se tako mlačno in dremaje v Iskri odločamo za izgradnjo počitniškega centra v Pineti!

Če v tem bežnem zapisu o letovanju v Poreču in na Dugem otoku ni zajeto vse, naj nihče ne zameri, je pač težko uskladiti prijetno letovanje s službenim potovanjem, a pri vsem tem sem le imel dobro voljo, zapisati vse pomembno, kar pa je tudi nekaj.

— C —

ko ni mogel postreči z dovolj hladno pijačo, ker je pač „crknila“ Honda.

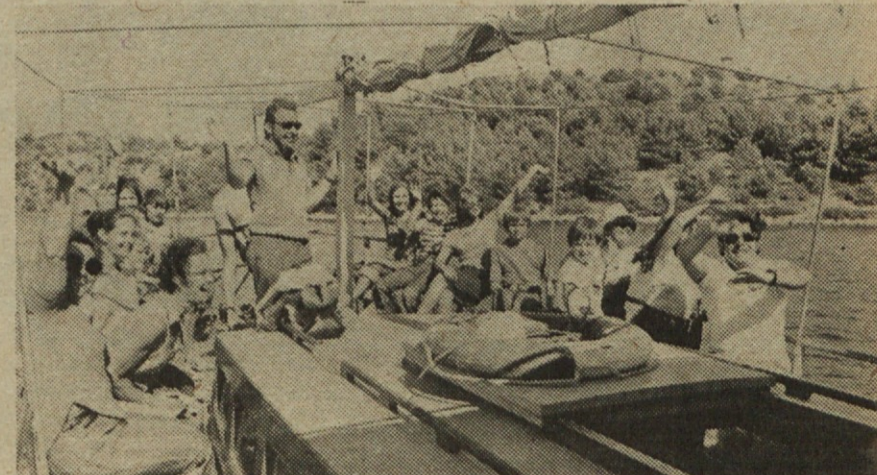
Na terasi kampa, dovolj prostorni, je prijeten hlad.

Zdaj je kuhinja na Dugem otoku solidno opremljena.

Prostor za igranje namiznega tenisa — prijetna izpopolnitev kampa.

Veselo slovo izmene, ko se s čolnom vrača na kopno.

Prvi diplomanti na FTN s tematiko Iskre—tovarne baterij Zmaj

Letos spomladi smo večkrat obveščali bralce o pripravah na sodelovanje Iskrene Tovarne baterij Zmaj z Institutom „Jožef Stefan“ iz Ljubljane in nato celo sporočili, kdaj je bila podpisana pogodba, ki določa tematiko sodelovanja in druge obveznosti. Zadalj smo si kar precej razvojnih nalog, nekatere od teh tečejo že dalj časa, pripravljamo pa se tudi na nove. Tako sta bili od februarja do junija letos izdelani dve diplomski nalogi z naslovoma:

— „Elektrolitsko izločanje cinka iz vodnih raztopin“ in

— „Izločanje manganovega dioksida iz vodnih raztopin z elektrolizo“.

Na prvi nalogi je delala Alma PEITLER, doma iz Kranja, Moša Pižade 46, študentka tovarne Iskra — Kranj.

Cink je ena izmed aktivnih sestavin negativne elektrode pri večini vrst primarnih baterij. Njegova cena na svetovnem trgu je v zadnjih treh letih narasla za faktor 6! Vedno bolj pogosto srečamo v strokovnih člankih prognoze, da bo ob sedanjem tempu potrošnje cinka zmanjkalo te kovine predvidoma v naslednjih 20 letih. Že tu se je pojavila prva ideja o razvojni nalogi, ali je možno cink iz iztrošenih baterij ponovno uporabiti in če je možno predelati tudi odpadke cinka v cinkov klorid in druge spojine, ki so ravno tako potrebne za izdelavo baterij in jih pretežno uvažamo. Možno je namreč razviti več postopkov za regeneracijo cinka iz zavrženih baterij, vsi pa temelje na naslednjih procesih: drobljenje, raztapljanje, čiščenje raztopine in elektroliza. Produkt elektrolize bi moral biti čistoče 99,995 % Zn, takoimenovani fini cink. V Jugoslaviji gre letno v izgubo okrog 6.000 ton primarnih baterij. V drugih državah pa je potrošnja še veliko večja in bi samo v Evropi prišli do ogromnih števil. Vsi dragoceni materiali v teh baterijah so zaradi razmetavanja po uporabi za vedno izgubljeni. Zavedajoč se surovinske krize, se ravno sedaj zelo izplača uvesti postopke za regeneracijo cinka in manganovega dioksida iz iztrošenih baterij in postopoma uvesti akcije zbiranja baterij. Seveda je to možno storiti tudi z večino ostalih sorovov, da bi se večkrat vrnil v tehnološki proces. Prav v teh dneh predlaga cela vrsta tovarn iz Slovenije

Raziskovalni skupnosti in skladu Borisa Kidriča, naj razpišeta raziskovalne in razvojne naloge z novo tematsko smerjo REGENERACIJA SEKUNDARNIH SUROVIN ter da te predloge vsestransko proučijo na razpravah in nato uvrstijo med prioritete smeri financiranja. Surovin je namreč vedno manj, njihove cene pa zelo naraščajo. Primerov je veliko:

nafta, premog, baker, les, celuloza itd. Povišanje cen energiji pa prinaša še nove podražitve.

Ob vsakem raziskovalnem in razvojnem delu, še posebno pri konkretni nalogi, se izmenja ogromno podatkov strokovne literature in vzorcev. V razgovorih se izmenjajo različna mnenja in ideje. Tako je bilo tudi pri tej konkretni diplomski nalogi, ki je potekala pretežno v laboratoriju prof. dr. V. Slivnika na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani, Murkova 6, ob sodelovanju strokovnjakov iz Tovarne Zmaj. Ena izmed idej je namreč vodila celo do novega tipa baterij, ki so sploh novost v svetu in smo zato tudi izvršili patentno prijavo. Testi prototipov baterij so pokazali ugodne karakteristike in zelo dobro izrabo cinka. Konstrukcija je zelo enostavna in kar je najvažnejše, uporabljeni so znatno cenejši materiali od dosežanih. V delu so že izdelave novih polizdelkov in povečane serije, ponovno testiranje in ugotavljanje kvantitete po skladiščenju. To delo poteka pretežno v tovarni. Za izdelavo celic je možno uporabiti celo dosežanje visokoavtomatizirane stroje angleške firme VIDOR, ki spada sedaj v znano grupacijo „Hawker Siddeley Electric“.

Do vsega tega ne bi prišlo, če ne bi,

kakor že omenjeno, potekalo diplomsko delo s tako definirano tematiko. Naj še dodamo, da je dipl. ing. Alma Peitler sedaj že v svoji prvi službi in sicer pri ISKRI v Kranju, kamor jo je tudi vezala pogodba glede štipendije. Morda se bo odločila celo za podiplomski študij, če ne bo drugih ovir.

Drugi diplomant pa je bil Rado FIKON. Njegovo delo je s področja elektrolitskega manganovega dioksida. Poročali smo že, da v Zmajevem obratu v Šentvidu pri Stični fino zmeljemo preko 2.200 ton naravnega manganovega dioksida iz različnih nahajališč. Na predlog prof. dr. J. Slivnika iz FNT in IJS (Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo, Institut Jožef Stefan) naj bi to predelavo še razširili na zelo iskane druge manganove spojine, ki jih mora naša industrija celo uvažati. Veliki izgledi celo obetajo, da bomo pri tem postopku uporabili odpadne soli iz Železarne Jesenice, ki se ponujajo v količinah preko 80 ton mesečno. Tako bomo rešili kar več problemov hkrati.

Naj še omenimo, da je bil zagovor obeh diplomskih del dne 3. julija 1974. Kot zunanji mentor je bil za člana izpitne komisije povabljen tudi sodelavec tovarne Zmaj. V teh dneh pa že poteka tretja diplomatska naloga in sicer s tematiko višjih manganovih oksidov. To je le ena izmed mnogih nalog, ki trenutno potekajo v razvojnem sektorju ISKRA — Tovarne baterij Zmaj in pričrčani smo, da se bo vloženo raziskovalno in razvojno delo s poudarkom na domačih surovinah in ob aplikaciji na običajnih in specialnih baterijah bogato obrestovalo. Ž. P.

Četrto pismo mladih iz Oldhama

V prejšnjem pismu se nam je vrnila neljuba napaka. Podpis pod sliko bi se namreč moral glasiti: Oldham je po izboru razglednic eno najsiromašnejših mest v Veliki Britaniji.

Torej se spet oglašam z nekaj vrsticami. Navadno ne vidim rad, če kdo prebira moja pisma, tokrat pa, ko so za objavo, bi me veselilo prav obratno.

Skoraj bi pozabil povedati, kako se je iztekla velika pustolovščina zadnjič. (S tem mislim povabilo na čaj z mlekom.) Margot je bilo več kot jasno videti, da volana ne drži kaj dolgo v rokah. Po naju s Tomažem se je pripeljala z očetovim avtomobilom in svojim vozniškim dovoljenjem, ki ga premore že cel mesec in pol! Mislim, da nisem ravno velik strahopetec in se s karamboli že tikam (preživel sem jih kakih osem), toda tokrat sem bil kar vesel, da smo prispeli (začuda po kolesih) k Margotini prijateljici. Na vožnji se ni zgodilo nič pomembnega, če odmislim skorajšnji polet s ceste in, da smo enkrat prišli v vražje ozke „škarje“ in enkrat skoraj prileteli v zadnji konec pred nami vozečega avtomobila.

Prijateljica naju je potem posadila v mehke naslanjače v tipični angleški dnevni sobi s kaminom, klavirjem in telefonom. (Nisem namreč še videl angleškega stanovanja brez teh treh rekvizitov.) Omenim naj še, da je v sobi — veliki približno 3 x 4 m — prebival še pes v družbi z mačko, zlatim hrčkom, ribico ter dvema želvama. Angleži so namreč veliki prijatelji živali. In tu smo imeli za to res prepričljiv dokaz.

Pogovarjali smo se o vremenu, o draginji in šoli. Potem pa sem si skoraj izpahnil čeljust, pa ne od govorjenja. Še sreča, da sem moral ves čas paziti na mačko, ki je kazala nekoliko preveč globoka nagnjenja do hrčka in ribice. K sreči je bil pes bolj „flegma“ in ni jedel žive hrane.

Včeraj smo si ogledali tudi Chester, eno najstarejših in po mojem mnenju tudi najbolj zanimivih mest v Angliji. Lepo so vidni ostanki amfiteatra in mestnega obzidja iz rimskih časov. Mestece je približno tako veliko kot Kranj, znano pa je tudi po velikem hipodromu, na katerem so bila ravno te dni neka tekmovanja. Všeč so mi bile ozke, slikovite ulice s starimi hišami, zgrajenimi pred 500 in več leti. Hiša, ki je bila v Manchestru znamenitost, pomeni v Chesteru vsakdanjost. Ugajajo mi te stare trmoglavke, saj kar ne prepustijo mesta sodobnejšim sestram. Ni bil redek primer, da se je za staro, slikovito fasado skrivala leto ali dve stara notranjost kake veleblagovnice.

Skozi Chester teče tudi velika in čista reka. To je mišljeno po angleško. Široka je namreč le kakih 10 metrov, globoka pa tako, da bi se otroku komaj segla do kolen. Čista je pa tako, da kljub plitvosti ni videti dna. Moram pa reči, da Angleži zelo skrbijo za varstvo okolja. Tako se ne bi čudil, če bi mi čez deset let lovili ribe na današnji angleški način, opisan v prejšnjem pismu. Naše reke so namreč žal vse bolj umazane, angleške pa čiste.

Do nadaljnjega vas lepo pozdravlja
Jože Perko

Uslužbenke plačilnega oddelka Iskre — Elektromehanike so svoj čas v „Tovarišu“ prebrale članek o pretresljivi usodi deklice Francke Gril s Kozjanskega. Odločile so se, da ji pošljejo paket s hrano in oblačili. Potem so ji še večkrat poslane kakšno malenkost, deklica pa jim je redno pisala za vse praznike. Na njihovo zadnjo pošiljko ni bilo odgovora. Uslužbenke so se pozanimale na raznih naslovih, kje se deklica nahaja. Izvedele so, da ji je medtem umrl oče in, da se je preselila k sestrični v Bosno. Sedaj pa živi pri stricu v Beogradu. Na sliki: 9-letna Francka je prišla že v drugo na obisk k svojim dobrotnicam v Kranj in se za spomin z njimi tudi fotografirala. Tekst in fotografija: V. B. R.

LE NENEHNO, SPROTNO IZOBRAŽEVANJE ŠČITI PRED STROKOVNO STAGNACIJO (RAZMIŠLJANJE IN PRIBLIŽNA VSEBINA ČLANKA F.L. VYTRISALA V REVJI PERSONAL 6/73)

Če sem in tja slišimo glasove, ki opozarjajo na določeno pomanjkljivo znanje posameznikov ali celo neke starostne generacije, kaj lahko sami sebi lažemo: „Saj se to ne tiče nas, oz. mene, temveč nekoga drugega. Mi se ja razumemo na naš posel, saj nam že dolgo ni nihče skritiziral našega dela.“

Vprašanje pa je: ali se nas takle (rahel) opozorilni glas prav resnično nič ne tiče? Ali nismo od samega rutinskega dela slepi za vsak napredek in smo zaradi tega pri svojem delu brez idej, okosteneli in prezgodaj postali senilni sklerotiki?

Res je, da danes morda še „zadovoljivo“ opravljamo svoje dolžnosti. Toda, ko tako vse svoje znanje in svoje sposobnosti uporabljamo za izvršitev svojih nalog, ali smo resnično pri tem tudi ustvarjalni? Danes nam naša gotovost v samega sebe morda še pomaga premagati prve dvome, morda sta naše znanje in naša praksa resnično zadostni kapital za naš današnji, morda tudi jutrišnji in pojutrišnji delovni dan. Toda kaj bo potem, ko bo konjunktura zaposlovanja nekoliko odnehala? Ko bo avtomatizacija in racionalizacija zahtevala od nas nove naprave, novo znanje? Treba se bo prilagoditi novim pogojem dela, novi organizaciji dela?

Že samo organizacijske spremembe lahko naenkrat zahtevajo globlje osnovno znanje in hitrejšo prilagajanje novo nastalim zahtevam v okviru našega poklica.

Če pa še kdaj za kratek čas odpovemo, se nas kaj hitro lahko oprime vzdevek „nesposobnež“. Misel na to možnost seveda odganjamo z izgovorom, da „to bo do tega prišlo, se bom že znašel, si bom že hitro našel kako možnost, da si ohranim delo, oz. položaj, ali pa, da si pridobim enakovrednega, ali boljšega novega.“

V tem pa je naša velika zmeta! Drugi, ki v tem času, ko smo mi spali na svojih lavorikah, niso mirovali, temveč so se izobraževali ter učili na lastnih in naših napakah in pomanjkljivostih — ti bodo hitrejši!

Vsako odlaganje proučevanja novosti iz našega poklica, tekočega zasledovanja napredka znanosti na našem področju dela, bo slej ko prej povzročilo prepad med znanjem, ki ga bo zahtevalo delovno mesto in našim znanjem, ki to delovno mesto zasedamo. In rezultat? ...

Možne nevesne posledice takega odnosa do samega sebe lahko preprečimo s tem, da svoje strokovno znanje sproti razširjamo, poglabljamo in posvečujemo, pri čemer pa ne smemo zanemariti tudi naše splošne izobrazbe.

In če bomo pri tem svojem delu in študiju združili še veselje in interes do poklica, nam bo ta ostal živ in zanimiv v naše popolno zadovoljstvo tudi v poznih letih.

Zato: ne smemo dopustiti, da nam naši pogledi zastarijo, preglejmo vse kote naše Iskre, kako delamo in kako poslujemo. Proučujmo strokovno literaturo in razmišljajmo, kako teorijo spraviti v prakso; udeležujmo se strokovnih predavanj in ekskurzij, seminarji naj nam ne bodo tuji, da ne govorimo o večernih šolah in tečajih; tudi naš časopis je lahko kdaj pa kdaj vreden branja!

Sproti študij ne stane niti veliko časa niti veliko denarja — in še preprečuje zamujanje priložnosti — kajti misliti moramo na danes, jutri in predvsem na pojutrišnjem; sicer pa zaključim kar z znanim slovenskim pregovorom

„Urcu zamujena, ne vrne se nobena!“
Toliko vsem nam v premislek.

FOTO-KINO ZVEZA SLOVENIJE
FOTO-KINO KLUB „JANEZ PUHAR“ KRANJ
FOTO-KINO SEKCIJA „ISKRA“ KRANJ

ORGANIZIRA
IV. ISKRINO RAZSTAVO FOTOGRAFIJE
v Kranju od 27. nov. do 3. dec. 1974 v avli
Skupščine občine Kranj

Tema razstavljenih fotografij je:

„NAŠ DELOVNI ČLOVEK“

Pogoji razstavljanja:

Razstave se lahko udeležite vsi fotoamaterji v ZP Iskra, z največ 10 črno-belimi fotografijami, ki še niso bile razstavljene v Kranju. Fotografije, ki ne smejo biti kaširane, naj bodo formata 30 x 40 cm do 30 x 30 cm. Opremljene naj bodo z običajnimi podatki avtorja. Prireditelj si pridržuje pravico objave razstavljenih fotografij, če avtor tega izrecno ne prepove.

Fotografije oddajte vodstvu sekcije „Iskra“ ali pa jih pošljite na naslov: Foto-kinosekcija „Iskra“, Savska loka 1, 64000 Kranj, najkasneje do 10. nov. 1974. Ocenjevala jih bo posebna strokovna žirija, ki jo oskrbi Foto-kinoklub „Janez Puhar“ Kranj.

NAGRADE:

Za najboljše kolekcije (4 razstavljene fotografije):

- 1 zlata medalja
- 1 srebrna medalja
- 1 bronasta medalja

Za najboljše posamezne fotografije:

- 1 zlata medalja
- 1 srebrna medalja
- 1 bronasta medalja

V kolikor bodo na razpolago sredstva, dobi vsak avtor katalog razstavljenih fotografij.

Koledar razstave:

Zadnji dan za sprejem fotografij: 10. 11. 1974
Ocenjevanje fotografij: 16. 11. 1974
Razstava: od 27. 11. do 3. 12. 1974
Vrnitev fotografij: 16. 12. 1974

NAŠ DELOVNI ČLOVEK V SLIKI

Foto-kinosekcija „Iskra“ objavlja v današnji številki časopisa „Iskra“ razpis za razstavo fotografij „Naš delovni človek“. Ob tem bi radi dali fotoamaterjem, ki so člani Iskrinih fotoklubov in sekcij, nekaj napotkov za izdelavo fotografij.

Predvsem bi radi poudarili, da mora fotografija prikazovati našega delovnega človeka na sodoben in tehnično dovršen umetniško izrazen način. Tema je vsekakor dovolj obširna, zato vodstvo sekcije upa, da bo do določenega roka prispelo na njen naslov dovolj fotografij, na katerih naj bo upodobljen:

- delavec v tovarni, na polju, v gozdu, na gradbiščih itd.;
- obrtnik;
- zdravstveni, prosvetni in kulturni delavec itd.;
- delavec na dopustu, pri športu, zabavi, v bolnici in drugod;
- delavec doma v družini.

Fotoamaterjem želimo obilo dobrih posnetkov in kvalitetnih fotografij.

ZAHVALA

Ob smrti svojega dragega očeta

ANTONA KOZAMERNIKA

se iskreno zahvaljujemo sodelavcem iz ključavničarske delavnice v kranjski tovarni za izraze sožalja, podarjeni venec, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žena Ana ter sinova Edvard in Ivo Kozamernik z družinama

ZAHVALA

ob smrti svojega očeta Alojza Kokalja se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz kadrovskega področja in ZP za izrečeno sožalje, podarjeni venec ter spremstvo na njegovi zadnji poti

sin Tine Kokalj z družino

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame

FRANČIŠKE OMEJC

se iskreno zahvaljujem sodelavcem na liniji stojal ATC v Kranju za izraze sožalja, podarjeni venec ter spremstvo na zadnji poti.

Hčerka Anica Pkovic

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše drage mame

VIDE ČARMAN

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem v montaži števec tovarne „Elektromehanika“ Kranj za izraze sožalja, podarjeno cvetje, finančno pomoč ter spremstvo na njeni zadnji poti.

Žalujoči: mož Franci, hčerka in sin

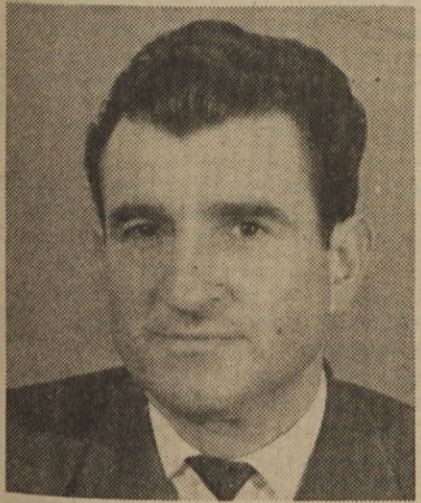

Narava daje navdih za ustvarjalnost

RAZGOVOR S SLIKARJEM MLADENOM RADOJČIČEM

Mladen Radojčić, zaposlen v elektrotrodelavnici v kranjski Elektromehanični, je po rodu iz Vojvodine. V Sloveniji živi že od l. 1952. Nekako takrat se je tudi pričel intenzivneje ukvarjati s slikarstvom.

„K slikanju me sili neka notranja duhovna nuja,“ pravi. „S tem se nekako sprostim. Slikam realistično. Ko naletim na motiv, ki me privlači iz

kakršnegakoli vzroka, bodisi estetsko bodisi vsebinsko, začetim željo po ustvarjanju. Izbiram samo tiste motive, ki mi ustrezajo. Najdem jih v arhitekturi in figuraliki. Slikam akvarele pa tudi v olju in temperi, odvisno od motiva, razporeženja in časa.“

„KAJ IŠČETE V MOTIVU, KAJ NAJ BI IZRAŽAL?“

„Priteguje me čistost arhitektonskih linij in študij narave. Ona sama je čudovit graditelj in učitelj. Od nje vsrkavam navdih za ustvarjalnost. Poistovetim se z njeno harmonijo in se vživljam v njeno skladnost. Pri tem zame preneha obstajati čas. Med ustvarjanjem pozabim celo na vreme, tako zelo se skoncentriram na sam motiv, ki ga podoživljam. Poglobljam pa se rad tudi v izraze na človeških

Svet in mi

KNJIGA NAM ODKRIVA ŽIVLJENJE IN SVET, NAM BOGATI SRCE IN ZNANJE

Na mizi leži knjiga. Ni velika. Njeni že porumeneli listi so bili velikokrat prelistani. Le kdo vse jo je že prebral? Teža seveda ne pove. Šine mi v glavo, da bi jo prebral tudi jaz. Čez čas se ojunam. Vzajem jo v roke. Hladne platnice se razpno in na naslovn strani piše „Pod svobodnim soncem“, F. S. Finžgar.

Sedim na klopi pred hišo in skrbno prebiram vrstice. Dih pomladi veje mimo mene. Večeri se in vedno manj vidim črke. Toda vsebina je napeta, privlači me, z mislimi sem čisto neke drugje. Mislim na čas, v katerem so živeli stari Slovani. Mrak je vedno gostejši. Ko črk ne vidim več, počasi zaprem knjigo. Še vedno premišlujem o vsebini, polni sonca in borbenega zanosu. Ker sem se rodil veliko pozneje, časa, o katerem govori knjiga, ne bi nikoli poznal, če je ne bi bral. Zaželel sem si, da bi tudi sam živel v tistem svetu in tistem času, tako me je pritegnila pripoved. V mislih trepetam za usodo glavnega junaka Iztoka. Pomislim, da je čas tisti, ki je spremenil svet in ljudi. Spreleti me, da bo vsak, ki ne bo bral te knjige, v svojem življenju zamudil dragoceno malenkost. Knjiga, to je zaupanje in besedna izpoved nekoga izmed nas, ki ima mogoče usodo, podobno naši. A z močjo svojega razuma, ki jo prelije v pisano besedo, te popelje na kraj, ki ga izbere sam. In že podoživljas vse tisto, kar je zapisal.

Počasi odložim prebrano knjigo. Dala mi je tisto, česar se nisem imel, nova čustva. Skrbno jo spravim, skrbneje kot pa sem jo vzel v roke v začetku. Spravim jo v knjižno omaro.

Kaj sem pravzaprav spravil? Ali ni bil to tisti davni čas, v katerem so živeli naši pradedje pod svobodnim soncem v vsej lepoti narave? Spravil sem lep svet, ki ga ni več. Prav po takšem hrepeni današnji človek, iz katerega je nekoč izšel. Sprašujem se, koliko časa bom še lahko užival lepote, ki jih človeku nudi knjiga. Ali mi ne bo že prav kmalu zmanjkalo tistega časa, ko je rad človek za hip sam s seboj, s svojo knjigo?

Jakob Šenk.

obrazih. Same linije na obrazu človeka nakazujejo njegovo bistvo.“

„KO PORTRETIRATE ČLOVEKA, ALI PREVERJATE SVOJA ZAPAZANJA O NJEGOVEM BISTVU TUDI V POGOVORU?“

„Ko upodabljam osebo, mi mora biti nekako blizu, čutiti moram neko sorodnost z njo. Da izrazim njihovo bistvo, slikam osebe v okolju, v katerem živijo. Šele tako pridejo do izraza njihove posebnosti. Med delom se z njimi pogovarjam.“

„ALI IŠČETE ENOTNE TIPE OSEB?“

„Ne. Važno je, da ima oseba neke značilnosti, nekaj osebnega in da to tudi izžareva.“

Njegova prva dela je kritično usmerjal prof. Andrej Pavlovec, likovni kritik v Škofji Loki, kjer je Radojčić služboval nekaj časa. Po preselitvi v Kranj se je seznanil s prof. dr. Cenetom Avguštinom. Ta likovni kritik iz Kranja je tudi njegov mentor. Redno pregleduje, kritično ocenjuje ter usmerja njegova dela. Tako se Radojčić izpopolnjuje in likovno izobražuje. Hodi pa tudi na umetniške razstave, kjer se običajno zadrž po nekaj ur.

Motiv iz Kranja

Portret žene

„KATERA SMER V SLIKARSTVU VAM NAJBOLJ UGAJA?“

„Zaenkrat se realizem. Ugajajo mi pa tudi vsa tista dela od naivnega do abstraktnega slikarstva, ki izražajo neko bistvo. Ne samo razstave starih in sodobnih mojstrov likovne umetnosti, tudi druge mi nekaj pomenijo. Stari ročni izdelki, rože, zgodovina in muzejski eksponati vseh dob me zelo zanimajo. Preštudiral sem veliko del o svetovno znanih slikarjih.“

„IN KAJ MENITE O SODOBNI LIKOVNI USTVARJALNOSTI V SLOVENIJI?“

„Gre v korak z likovnim ustvarjanjem v svetu. Zelo mi ugajajo dela Janeza Bernika in Franceta Slane. Kar se pa tiče organizacije razstav v Narodni in Moderni galeriji v Ljubljani moram reči, da je vredna vse pohvale. Zelo sta me pritegnili razstavi „80 let francoskega slikarstva“ in „Beneško slikarstvo v 19. stol.“

Mladen Radojčić je že velikokrat razstavljal skupinsko, v okviru Iskrijade v Kranju, Horjulu, Sežani, Celju itd. Samostojno je razstavljal v Kranju in za svoje delo prejema številne pohvale.

V. B. R.

Jutro v Piranu.

ISKRA-ELEKTROMEHANIKA, OBRAT BLEJSKA DOBRAVA

Potrebe proizvodnje narekujejo povečanje prostorov

Zaradi težav z neredno dobavo sestavnih delov ter neredno odpremo gotovih izdelkov se je vodstvo Elektromehanike odločilo za dopolnitev potreb po montaži številčnika za telefone. To bo nujno tudi zaradi povečane proizvodnje telefonov, pogojene z naročilom kupca iz Sovjetske zveze. To povečanje bo tolikšno, da je potreba po večjih proizvodnih prostorih neobhodna.

Potek proizvodnje teh številčnikov se bistveno razlikuje od trenutne. Pri istem staležu zaposlenih se je tehnologija dela tako spremenila, da bo treba občutno povečati predvsem montažne in skladiščne prostore. Zato že potekajo razgovori z Občinsko skupščino Jesenice za pridobitev zemljišča z znano lokacijo.

Nov obrat telefonije na Jesenicah

Razmere v proizvodnji obrata na Blejski Dobravi so narekovale selitev celotnega oddelka žičnih oblik na novo lokacijo. To je adaptiran nekdanji Elimov obrat v centru Jesenic, ki so ga dobili v uporabo za dobo enega leta. V tem času pa bi že moralo priti do predvidene razširitve obrata na Blejski Dobravi. Tam so deloma že

preusmerili proizvodnjo v izdelavo telefonskega aparata.

Selitev je potekala v mesecu juliju. Novi obrat je bil usposobljen v zelo kratkem času. 40 polagalk žičnih oblik se v njem dobro počuti. Kažejo pa se že tudi prvi rezultati v smislu boljše kvalitete izdelkov.

V. B. R.

SKRB ZA DRUŽBENI STANDARD ZAPOSLENIH

Prva naloga na področju za družbeni standard zaposlenih v Tovarni vžigalnih tuljav in ostale opreme v Bovcu bo čimprej adaptacija prostora za družbeno prehrano, TOZD pa je razdelila tudi 20 milijonov S din za individualno stanovanjsko gradnjo in adaptacije. Iz solidarnostnega sklada je bilo že kupljeno eno stanovanje in ena garsonjera.

Potrebe so razmeroma še precejšnje in upajo, da bo v teku letošnjega leta rešenih še nekaj stanovanjskih problemov z dokončano družbeno gradnjo.

Med 55 delavkami je večje število mladih in nekaj mater samohranilk. Problemov z varstvom otrok zaposlenih mater k sreči v Bovcu ni.

Zdravstveno varstvo imajo zaposleni v splošni ambulanti v Bovcu. Občasne, t.i.m. periodične preglede kolektiva izvršuje zdravstvena služba v okviru delovne organizacije.

V. B. R.

Obrat Blejska Dobrava: Marta Luk polaga žične oblike.

ISKRA 7
Številka 31 - 31. avgust 1974

Srečanje s koroškimi planinci

Planinci „Elektromehanike“ smo bili v nedeljo, 18. avgusta, v Avstriji, kjer smo skupaj s koroškimi planinci zavzeli vrh Kepe (2143 m).

Iz Kranja smo se odpeljali zgodaj zjutraj preko Ljubelja in po Rožni dolini do Kopejne. Tu so nas čakali koroški planinci, ki so nas nato vodili na izletu. Glede na pričakovano vroč dan, fizične sposobnosti in dobro počutje smo se odločili za štiri težavnostne ture. Vsaka je vodila do slovenske planinske kočice nad Arihovo pečjo (1060 m). Potekale so takole: prva – najlažja direktno, druga preko Berta kočice, tretja še na vrh Kamenice in zadnja še na Kepo. Prav ta zadnja je bila tudi najbolj naporna, saj je bil vzpon ob izredni vročini težak in je terjal tudi odstop.

Toda na vrhu so bile vse muke pozabljene. Razgled je bil namreč tako čudovit, da ga ne morem opisati – treba ga je doživeti. Sestop je bil lažji, ker nam je misel, da se bomo v koči „Berta“ odležali, dajala dovolj moči. Do Koče nad Arihovo pečjo smo prišli precej utrujeni in žejni. Toda rojaki so nam tu pripravili pravo presenečenje. Ob hladnem pivu, enolončnici itd. smo se dobro okrepčali in tako je imel tudi naš harmonikar Lojze polne roke gumbov. Razpoloženje na livadi, kjer smo se tudi zavrteli, je bilo prijetno in tako domače,

da smo se le težko poslovili. V spodnji gostilni smo se še nekoliko poveselili in se nato z avtobusom odpeljali v domovino.

Srečanje je bilo prijetno in ga zlepa ne bomo pozabili. Zato se moramo zahvaliti predvsem dolgoletnemu predsedniku SPD g. Urbajsu pa tudi Miklavčiču, Hanziju in vsem ostalim. Ponovno se je izkazalo, kako močna je vez med nami in kako majhna ovira državna meja. Dogovorili smo se za ponovno srečanje. Leban

PLEZANJE V CENTRALNIH ALPAH

Pretekli teden so se srečno vrnili naši najboljši planinci iz Francije, čeprav vsi porasli. Svoj tabor so imeli v Chamonixu. Opravili so nekaj zahtevnih vzponov v Les Courtes in Aiguille d'Argentiere. Med številnimi zahtevnimi smerni, ki so jih preplezali, je seveda najpomembnejša prvenstvena „Slovenska“. Potegnili so jo Franci, Marko, Drago in Franc. Marjan, Mišo, Marko in Drago pa so ponovili še steber v Kurtih. V izredno slabih vremenskih razmerah so prečkali tudi greben Mont Blanc, sicer pa jim je bilo vreme vseskozi naklonjeno. Fantje so ponovno dokazali, da niso od muh, za kar zaslužijo vso pohvalo. Leban

Zgoraj: S planine nad Arihovo pečjo, kjer so naši planinci 1968. l. pomagali graditi kočice; spodaj: z letošnjega srečanja naših in koroških planincev. V sredini je predsednik SPD iz Celovca – Ljubo Urbajs.

KOMISIJA ZA ŠPORT IN REKREACIJO PRI SK ZP ISKRA

Razpis I. manifestativnega pohoda prijateljstva Iskrašev

Ta pohod bo 21. septembra 1974 na območje Kokrice in Brda z začetkom ob 10. uri na stadionu ŠD Triglav v Kranju. Udeleženci pohoda se lahko prijavijo v naslednje tekmovalne razrede:

- I. razred – moški do 30 let (5-članska ekipa)
- II. razred – moški od 30 do 40 let (5-članska ekipa)
- III. razred – moški nad 40 let (5-članska ekipa)

- I. razred – mešane 5-članske ekipe do 30 let
- II. razred – mešane 5-članske ekipe od 30 do 40 let
- III. razred – mešane 5-članske ekipe nad 40 let

- I. razred – ženske do 30 let
- II. razred – ženske nad 30 let

Starejši tekmovalci lahko tekmujejo v nižjem razredu. Štart bo ob 10. uri na stadionu ŠD Triglav v Kranju, kjer bo tudi cilj pohoda.

Tekmovalna proga bo dolga okrog 12 km.

Tekmovalci vseh ekip bodo med pohodom streljali z zračno puško in sicer bo vsakdo oddal po tri strele, brez poskusnih, a vsak doseženi krog v streljanju se odšteje od doseženega skupnega časa ekipe po 10 sekund.

Organizator bo priskrbel vse potrebno za tekmovalce.

Prijave za pohod sprejemajo športni referenti po delovnih organizacijah, ali pa se ekipe lahko prijavijo direktno na komisijo za šport in rekreacijo pri SK ZP Iskra, Ljubljana, Trg Prekomorskih brigad 1, tel. 57-969, do 10. septembra t.l. Prijava mora vsebovati ime in priimek vodje tekmovalne ekipe in organizacijo zaposlitve.

Vabimo vse zaposlene v osnovnih organizacijah, TOZD, člane športnih in kulturnih sekcij, študente in dijake, da se I. manifestativnega pohoda prijateljstva Iskrašev polnoštevilno udeležijo.

Vsi udeleženci pohoda bodo prejeli spominske značke.

Nasir Arayn

Ko sem pred nedavnim obiskal sedež Iskra Commerce na Kotnikovi ulici v Ljubljani, so me predstavili tudi Nasiru Araynu, češ, zakaj pa ne bi napisal nekaj o njem v rubriki „Portreti Iskrašev“. Seveda me ni bilo treba dolgo prositi in tako je nastal naslednji zapis.

Nasir ni Slovenec, kar ste gotovo opazili že iz njegovega priimka in imena. Rodil se je v Indiji, po razdelitvi Indije in Pakistana leta 1947 pa se je s starši preselil v Pakistan.

„Šolal sem se v Pakistanu,“ je v lepi slovenščini pripovedoval moj sogovornik. „Po maturi sem se preselil v Karachi in tam kot prvi študent v Zahodnem Pakistanu diplomiral na Fakulteti za politehniko avtomobilsko tehnologijo. Pozneje sem se vpisal še na filozofsko fakulteto in jo končal v dveh letih.“

Nikakor nisem mogel zadržati smeha, ko je Nasir Arayn pripovedoval, kako ga je zanesla kot v Jugoslavijo. Leta 1965 je dobil v okviru mednarodnega tehničnega sodelovanja stipendijo. Obljubili so mu, da bo na Visoki šoli nadaljeval študij avtomobilске tehnologije. In tako je prišel v Jugoslavijo, točneje v Maribor, tam pa takšne šole niso imeli. Pot ni bila zaman, saj se je Nasir takoj vpisal na Strojni fakulteti v Ljubljani in študij tudi pred dvema letoma končal. Pot Karachi – Maribor – Ljubljana je bila z majhnim presledkom izredno uspešna za pridnega sogovornika, ki je od leta 1972 tudi Iskrašev.

Najprej se je zaposlil v taktarnem Zavodu za avtomatizacijo v Ljubljani, na Iskra Commerce pa je od lani, kjer dela v oddelku za Azijo in Afriko. Zadolžili so ga predvsem za izvoz v države na Bližnjem vzhodu ter v Pakistan, Afganistan, Indijo, Nepal in Bangladeš.

– Kakšni pa so trgovinski odnosi med Iskro in pakistanskimi organizacijami? “

„Ti odnosi so bili v minulih letih izredno slabi, letos pa so se že precej izboljšali.“

– „Kaj pa možnosti? “

„Te so velike. Trenutno izvažamo v Pakistan precej enofaznih električnih števecv, ter sestavne dele za nekatere naprave. Po mojem mnenju bi lahko v mojo domovino izvažali tudi instrumente za merilno tehniko in televizorje.“

Ob koncu tega najinega bližnjega srečanja sem mu postavil tudi že ustaljeno vprašanje, kako se počuti v Ljubljani, v Sloveniji, v Iskri.

„Poročen sem z Ljubljančanko in v kratkem se nama bo rodil tudi otrok. V Ljubljani se počutim izredno dobro, le stanovanjskega problema še nisem rešil, upam pa, da ga bom s pomočjo Iskre kmalu. V Ljubljani pa tudi v Iskri se počutim kot doma. Imam veliko prijateljev, ljudje v Iskri so mi všeč, saj se razumemo in doslej še nismo imeli nobenih, niti najmanjših nesoglasij.“

lad

ISKRA – glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektriko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj – Urejuje uredniški odbor – Glavni urednik: Igor Slavec, odgovorni urednik: Janez Šilc – Izhaja tedensko – Rokopisov ne vračamo – Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 2333 – Tisk: Združeno podjetje LJUDSKA PRAVICA – LJUBLJANSKI DNEVNIK, Ljubljana

Tehniške novice

VEČBARVNE MONOLITNE LUMINISCENČNE DIODE

Na tržišču so diode, ki emitirajo dve barvi. To so ločeni diodni sistemi za rdečo in zeleno barvo, združeni v skupnem ohišju. Drugače je zgrajena Siemensova svetleča dioda: na galijevem arzenidnem substratu je na obeh straneh v epitaksialni tehnologiji nanešen pn spoj, tako da seva ena stran v zeleni in druga stran v rdeči svetlobi. Ta sendvič struktura p-n-p je kontaktirana z obeh strani, medtem ko je srednji priključek napravljen z jedkanjem ene od obeh p plasti. Kristal je pritrjen na podstavek, medtem ko so kontakti izvedeni z zlatimi žicami.

S pomočjo priključnih žic sta oba polprevodniška sistema ločeno krmljena; če se oba istočasno krmlita dobimo mešano svetlobo, ki z ozirom na tokove daje barve od zeleno rumene do rdeče rumene.

Te diode je možno uporabiti za signalizacijo štirih stanj in sicer rdeče – zeleno – rumeno in izključeno. Kot primer uporabe navajajo vgradnjo v tahometer, pri čemer pri določeni hitrosti dioda menja barvo.

Elektronik Zeitung 1974/9, B. J.

MAGNETNI KONTAKTI ŠČITILJO PRED KRAJO

Na kontakte delujoči magneti so se zelo obnesli pri alarmnih napravah za prostorsko nadzorovanje. Primerni so predvsem za nadzorovanje prostostoječih ali visečih objektov npr. slik, kipov, pa tudi za varovanje oken in vrat pred odpiranjem. Aktivni del s hermetično zaprtimi kontakti je nameščen na podnožju kipa ali na steni, na vratnih ali okenskih okvirih. Nasproti tem kontaktom je postavljen pasivni del s trajnim magnetom. V stanju nadzorovanja drži magnet kontakt zaprt. Če kdo predmet premakne ali odstrani oziroma odpre okna ali vrata, se spremene magnetne razmere v tokokrogu, posledica pa je sprožitev alarma. Prednost izvedbe alarmnih naprav z magnetnim kontaktom je v tem, da jo je mogoče naknadno vgraditi brez večjih stroškov. Proizvajalec: Zettler, Muenchen

Bull. SEV, (1974)8, J. J.

BARVANJE PLEMENITIH JEKEL

Raziskovalni laboratorij v Birminghamu „International Nickel“, je izdelal postopek za barvanje nerjavnega krom-nikelj-jekla. Razvoj je trajal 6 let, delo je izvršila grupa raziskovalcev, sedaj pa je izdelek že sposoben za trg in licenco. V mnogih deželah so se že 45 let trudili, da bi uvedli ekonomsko metodo barvanja, pa jim ni uspelo, zato je uspeh te raziskovalne grupe še večji in sploh eden največjih po odkritju nerjavnega jekla pred 60 leti.

Novi postopek omogoča barvanje z rdečo, zlato, zeleno in modro barvo, pri čemer ne smemo zanemarjati prednosti nerjavnega jekla: lep izgled, daljša življenjska doba, korozijska obstojnost, enostavna nega.

Tehnološki postopek je zelo enostaven: nerjavno jeklo pomakamo v vročo, koncentrirano raztopino iz kromove in žveplene kisline, pri tem zavisi intenziteta barve od časa delovanja.

Barvano jeklo pa se da tudi dobro obdelati, ne da bi pri tem poškodovali barvo: globoko vleči, obrezati itd.

Možnost uporabe je velika, tako bo tudi „ISKRA“ lahko izkoristila to

novost pri gospodinjstkih aparatih, sestavnih elementih in pri drugih izdelkih.

Metalloberflaeche 1973/2

S. O.

INDIKATOR NAPETOSTI Z LUMINISCENČNIMI DIODAMI

V indikatorju napetosti uporabljena kombinacija luminiscenčnih diod in elektronike omogoča dodatne možnosti preskušanja, kar z dosedanjimi enostavnimi indikatorji ni bilo mogoče realizirati. Luminiscenčna dioda in navadna tlivka sta vključeni v transistorsko vezje, ki ga napajata dva baterijska elementa po 1,5 V. Prikaz napetosti sledi po pritisku merilne konice. Enoumno je možno ločiti nevarne napetosti od nenevarnih. Na električnih napravah, žarnicah ipd. je možno z otipanjem okrova ugotoviti, ali je zaščitni vodnik pravilno priključen oziroma ali sploh je priključen. Ugotavljati je možno tudi prisotnost električnega polja, kapacitivnih in induktivnih napetosti npr. jalove komponente nekompensiranih induktivnih porabnikov. Proizvajalec: Mers Elektro Anzeiger, (1974)7, J. J.

„DYFLOR 2000“

Program tehničnih materialov je firma DYNAMIT NOBEL AG CHEMIKALIEN razširila z novostjo „Dyflor 2000“, ki je trgovsko ime za polivinilidenfluorid (PVF2) in ima zelo široko uporabo.

Novi material je visokomolekularen, delnokristaliničen termoplast. Ima zelo dobre lastnosti. Tako je npr. zelo obstojen proti kemikalijam, halogenom, žveplovemu dioksidu, raztopinam soli, anorganskim lugom in kislinam, ogljikovodikom, alkoholu, merkaptanom in kloriranim ogljikovodikom.

Odlične so tudi njegove mehanske lastnosti. V primerjavi z drugimi polimeri, ki vsebujejo fluor, je „Dyflor 2000“ posebno trden, trd in žilav. Te lastnosti mu dajejo zvišano odpornost proti ognju. Material uporabljajo povsod tam, kjer so potrebne visoke zahteve v tehničnem smislu.

„Dyflor 2000“ tudi uporabljajo kot nadomestek za nikelj in je kot tak precej cenejši in tehnično boljša rešitev. Glavno področje uporabe so kemijski aparati, gradnja strojev, industrija kablov in elektronska industrija.

Za predelavo se lahko uporabijo stroji, ki jih običajno rabijo za predelavo polivinilklorida in drugih umetnih mas. V primerjavi z drugimi fluoropolimeri, ki se dobe na tržišču, je predelava „Dyflor 2000“ brez komplikacij.

Kot pravi termoplast se tali pri temperaturi 170–180°C, pri 220–270°C se lahko ekstrudira in brizga pri nizkih pritiskih. Prodajajo ga v obliki granulata

Plastverarbeiter 1974/3,

HLADNO ČIŠČENJE

Organsko topilo z oznako HAKU 200 očisti vrsto različnih snovi: živalska, rastlinska in mineralna olja in masti, katran, bitumen, skoraj vse umetne smole, kavčuk in klorkavčuk.

Hlapnost topila je 30% manjša v primerjavi z trichloretilenom 1,1,1 in z drugimi hladnimi čistilnimi sredstvi. S tem je tudi zmanjšana nevarnost tvorbe prevelike koncentracije plinov. Način uporabe topila pri čiščenju je umivanje, izplavkovanje ali potapljanje.

Galvanotechnik 1974/1

S. O.

Planinska izleta ob dnevu planincev

V počastitev dneva planincev organizirata P. S. ISKRA Elektromehanika in PD Kranj enodnevna planinska izleta in sicer:

1. V soboto, 7. septembra, na Grintavec (hoje približno 9 ur) in na Kalško goro (variantna lažja tura, hoje 5 ur). Odhod planinskega avtobusa zjutraj ob 7,15 uri izpred Kina Center.

2. V nedeljo, 8. septembra, v Mežico, na osrednjo planinsko slovesnost in na vrh Pece (po lastni želji). Odhod avtobusa zjutraj ob 6. uri izpred Kina Center.

Prijave sprejemajo: Štefka Mrak, GPP – ERO, telefon 29-53, lahko pa tudi: Snaj Zvone za Vego, Vinko Golmajer za Lipnico in Dušan Pirc za ATC do 3. septembra.

Prispevek k stroškom nedeljskega izleta je: za člane PS Elektromehanike in člane PD ZP Iskra, zaposlene v Elektromehaniki 10,00 N din, za ostale 30,00 N din in ga je treba vplačati ob prijavi. Sobotna tura je brezplačna!

Vabljeni!